

KALLELSE/FÖREDRAGNINGSLISTA

Instans: KOMMUNFULLMÄKTIGE

Tid: Tisdag den 15 november kl. 18.30

Plats: Kunskapskällans aula

*OBS

Före sammanträdet kommer fotografering av de förtroendevalda att ske. Fotografering kommer att ske en och en och gäller både för ordinarie ledamöter och ersättare. Fotografering sker från klockan **17.00.**

Under sammanträdet äger ombudsval till Sveriges kommuner och regioner (SKR) valkongress och ordinarie kongress 2023 rum. Valsedlar tillhandahålls av kansliet. Ytterligare information om valet har skickats ut till gruppledarna för partier som är representerade i kommunfullmäktige.

Protokollsjustering: Digital signering, tisdag 2022-11-22

Björn Wilhelmsson
Ordförande

Markus Larsson
Sekreterare

<i>Nr</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Kommentar</i>
	Sammanträdets öppnande		
	Upprop		
	Val av 2 justerare		
1	Allmänhetens frågestund	KS 50/2022 910	
2	Svar på motion om framtagande av solkraftsplan för Herrljunga kommun	KS 223/2021 208	
3	Svar på motion om ändrade sammanträdestider för kommunstyrelse och nämnder	KS 81/2022 900	
4	Verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023	KS 219/2022 102	
5	Policy mot våld i nära relationer	KS 204/2022 150	
6	Information från revisionskollegiet	KS 51/2022 912	
7	Fastställande av skattesats som ingår i den primära inkomstskatten	KS 9/2022 942	

	<i>Meddelanden</i>	<i>DNR</i>	<i>Kommentar</i>
1	Granskning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess	KS 234/2022 200	
2	Revisorernas bedömning av delårsrapport 2022-08-31	KS 11/2022 942	
3	Ny ersättare för ledamot/ersättare i kommunfullmäktige	KS 216/2022 111	
4	Sammanträdestider för regionfullmäktige återstoden av 2022 och för helåret 2023	KS 260/2022 101	

KS § 158

Dnr 2021/223 208

Svar på motion om framttagande av solkraftsplan för Herrljunga kommun

Sammanfattning

En motion från Mats Palm (S) inkom 2021-10-25 som föreslog att kommunen ska ta fram en solkrafts-plan för kommunens geografiska yta. Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen för beredning. Förvaltningen har fört dialog med Herrljunga Elektriska AB som inte rekommenderar att skattekollektivet bekostar planarbetet med att ta fram denna i nuläget då ytterligare planarbete troligtvis skulle ha liten faktisk effekt på utbyggandet av mer solkraft. Solkraften i kommunen är idag väl utbyggd med en hög andel producerad solel per capita, prognosen för fortsatt utveckling och ökning är god och andelen solel i energimixen är balanserad. För kommunens egna byggprojekt prövas redan möjligheten att installera solceller. Mycket av arbetet med framttagande av en solbruksplan är redan gjort i samarbete mellan Herrljunga Elektriska AB och Uppsala universitet och detta material kan implementeras i den kommunstrategi med handlingsplan gällande förnybara energikällor som enligt kommunstyrelsens nämndmål ska tas fram. Resultatet av denna kan sedan implementeras i arbetet med ny eller uppdaterad översiktsplan där avvägningen gällande markanvändning för energiproduktion mot övriga intressen i kommunen kan göras. Om vi i Herrljunga kommun, mot förmodan, har svårt att uppnå en rimlig nivå av solel närmare år 2030 så kan tankarna i motionen om att upprätta en separat solbruksplan tas upp igen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-15
Kommunstyrelsen § 120/2022-08-29
Kommunfullmäktige § 143/2021-10-25
Motion om framttagande av solkraftsplan daterad 2021-10-25
Kommunstyrelsen § 212, 2021-12-13
Utdrag ut budget 2022 för kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen om framttagandet av en solkraftsplan för Herrljunga Kommuns geografiska yta.
2. Den handlingsplan som skall upprättas, enligt Kommunstyrelsens nämndsmål (som finns beskrivna i budget och verksamhetsplan 2022 för kommunstyrelsen), avseende förnybara energikällor inkluderar solel.
3. Handlingsplan för förnybara energikällor ska utgöra underlag för kommande arbete med ny eller uppdaterad Översiktsplan.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Forts. § 158

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen om framtagandet av en solkraftsplan för Herrljunga Kommuns geografiska yta.
2. Den handlingsplan som skall upprättas, enligt Kommunstyrelsens nämndsmål (som finns beskrivna i budget och verksamhetsplan 2022 för kommunstyrelsen), avseende förnybara energikällor inkluderar solel.
3. Handlingsplan för förnybara energikällor ska utgöra underlag för kommande arbete med ny eller uppdaterad Översiktsplan.

_____
Expedieras till: Kommunfullmäktige

Svar på inkommen motion om framtagande av solkrafts-plan

Sammanfattning

En motion från Mats Palm (S) inkom 2021-10-25 som föreslog att kommunen ska ta fram en solkrafts-plan för kommunens geografiska yta. Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen för beredning. Förvaltningen har fört dialog med Herrljunga Elektriska AB som inte rekommenderar att skattekollektivet bekostar planarbetet med att ta fram denna i nuläget då ytterligare planarbete troligtvis skulle ha liten faktisk effekt på utbyggandet av mer solkraft. Solkraften i kommunen är idag väl utbyggd med en hög andel producerad solel per capita, prognosen för fortsatt utveckling och ökning är god och andelen solel i energimixen är balanserad. För kommunens egna byggprojekt prövas redan möjligheten att installera solceller. Mycket av arbetet med framtagande av en solbruksplan är redan gjort i samarbete mellan Herrljunga Elektriska AB och Uppsala universitet och detta material kan implementeras i den kommunstrategi med handlingsplan gällande förnybara energikällor som enligt kommunstyrelsens nämndmål ska tas fram. Resultatet av denna kan sedan implementeras i arbetet med ny eller uppdaterad översiktsplan där avvägningen gällande markanvändning för energiproduktion mot övriga intressen i kommunen kan göras. Om vi i Herrljunga kommun, mot förmodan, har svårt att uppnå en rimlig nivå av solel närmare år 2030 så kan tankarna i motionen om att upprätta en separat solbruksplan tas upp igen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-15

Kommunstyrelsen § 120/2022-08-29

Kommunfullmäktige § 143/2021-10-25

Motion om framtagande av solkraftsplan daterad 2021-10-25

Kommunstyrelsen § 142/2021-09-27

Bilaga 1, KS § 142/2021-09-27: Delårsrapport 2021-08-31

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen om framtagandet av en solkrafts-plan för Herrljunga Kommuns geografiska yta.
- Den handlingsplan som skall upprättas, enligt Kommunstyrelsens nämndsmål (som finns beskrivna i delårsrapporten 2021-08-31, fastställd i KS-2021-10 942), avseende förnybara energikällor inkluderar solel.
- Handlingsplan för förnybara energikällor ska utgöra underlag för kommande arbete med ny eller uppdaterad Översiktsplan.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Herrljunga kommun, Box 201, 524 23 Herrljunga
Telefon 0513-170 00 • Telefax 0513-171 33

Besöksadress Torget 1, Herrljunga
org.nummer 212000-1520 • www.herrljunga.se

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Sandra Palmqvist

Ärende 2

Tjänsteskrivelse

2022-10-15

DNR KS 223/2021 208

Sid 2 av 4

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom
till:

Bakgrund

Mats Palm (S) inkom 2021-10-25 med en motion om att ta fram en solkrafts-plan för Herrljunga kommuns geografiska yta med motiveringen att Herrljunga Elektriska tillsammans med Uppsala universitet tagit fram en kartering över lämpliga platser för solkrafts-etablering där kulturgeografiska och överföringstekniska förutsättningar är väl granskade och behov och kapacitetstekniska förutsättningar är granskade. Mats Palm anser att det på grund av den kompetens och de goda förutsättningar som finns i kommunen så borde en solkrafts-plan för den geografiska ytan tas fram.

Förvaltningen har fört dialog med Herrljunga Elektriska AB. Herrljunga kommun har idag en väl utbyggd andel solel och låg 2019 etta i regionen och fyra i landet över genererad solel per capita. Placeringen har nu sjunkit något på grund av stora nybyggda solcellsparker i andra kommuner som gör att de gått om oss, men mängden producerad solel i kommunen har inte minskat. Idag finns en samlad solgenererad eleffekt på drygt 3 MW i Herrljunga kommun. Enligt Herrljunga Elektriska AB så skulle vi till år 2030 kunna producera 10 MW solel. Utbyggnadstakten av solelsanläggningar är god i kommunen och följer kurvan för att uppnå ett högt scenario (10 MW till 2030).

Solel producerar som mest sommartid då solen skiner som mest. Soltimmarna faller även in under dagtid då stor del av vårt dygnsmedelanvändande av el sker vilket gör solelen till ett bra alternativ om den kan användas direkt då, och särskilt direkt där, den produceras. Vårt elbehov är dock som störst vintertid och därför kan solel inte vara enda energikällan som används utan behöver kompletteras med fler energikällor. Utan mer omfattande utbyggnader av elnätet i Herrljunga kommun så skulle vi kunna få plats med 20% solgenererad el (årsgenomsnitt). Med vissa justeringar skulle det eventuellt vara möjligt att ha så mycket som 30% solel. 10–15% solgenererad el i elmixen anser Herrljunga Elektriska AB vara en rimlig nivå att sikta på.

Herrljunga Elektriska AB har tillsammans med Uppsala universitet gjort en djupgående analys över möjligheten till solkraftsetablering i kommunen och funnit att den bästa lokaliseringen för större solcellsparker finns i anslutning till tätorterna, där elnätet har högre kapacitet och därmed möjlighet att ta emot den producerade elen för vidare distribution via elnätet. Här är dock svårt att motivera att marken ska användas för solcellsparker då bebyggelse och markanvändning i andra syften är av större intresse på dessa platser.

Om man i kommunen skulle bygga större solcellsparker så skulle detta kunna leda till att kapaciteten för solel i elnätet snabbt fylls upp och en undanträngningseffekt uppstår. Detta skulle kunna leda till att mindre aktörer, så som privatpersoner, får svårare att leverera el till elnätet.

Den ökning av elpriset som skett nyligen är en bidragande faktorerna till att ett ökat intresse för att installera solceller för solelsproduktion har uppkommit. Ett engagemang för miljön och en hållbar framtida energiproduktion i ett klimat som genomgår förändringar är ett annat.

Idag provas möjligheten att anlägga solceller på kommunala ny- och

ombyggnationsprojekt, för att bedöma dess lämplighet i det enskilda fallet. Om förutsättningarna för solceller bedöms ge en hållbar och ekonomisk fördel över tid kan solceller bli aktuellt i projektet.

Motivering av förslag till beslut

Herrljunga Elektriska AB säger att mycket av arbetet för en komplett solbruksplan, eller solkrafts-plan som Mats kallar det, redan är gjort. Ytterligare finansiering för att ta fram ett styrdokument i frågan anser Herrljunga Elektriska AB vara överflödigt med tanke på den: utbyggnad som vi idag har; den redan höga andelen producerad solel per capita i kommunen; samt i och med att trenden att installera solceller ser ut att hålla i sig och har potential att öka ytterligare av sig själv utan ytterligare insatser. Herrljunga elektriska rekommenderar att avvakta med ytterligare planarbete tills bidrag från staten kan ges, om ett riksdagsbeslut om ett sådant bidrag skulle tas. Detta för att undvika att belasta skattekollektivet inom kommunen. Om den trend med utökad utbyggnation av solel som vi ser just nu skulle minska och Herrljunga kommun, mot förmodan, skulle få svårt att uppnå en rimlig nivå av solel närmare år 2030 så kan tankarna i motionen om att upprätta en separat solbruksplan tas upp igen.

Då solelen på grund av sina begräsningar inte ensam kan förse oss med fullgod energitillförsel året runt så är förvaltningens rekommendation att även andra förnybara energikällor inkluderas i detta arbete. Genom att sprida ut vår produktion över flera olika typer av energikällor och genom att ha en hållbar lokal produktion så minskar vi även vår sårbarhet och beroendet av externa elleverantörer och därmed risken att påverkas negativt av omvälvande händelser i världen. Om vi blickar mot framtiden så är en kombination av flera olika energikällor, och just förnybara sådana, den väg vi bör gå för att säkerställa en hållbar framtida elförsörjning.

Det finns redan angivet som ett av kommunstyrelsens nämndsmål att ”Upprätta en kommunstrategi med handlingsplan gällande förnybara energikällor” (ur: *Delårsrapport 2021-08-31*, fastställd i KS-2021-10 942). I denna bör solen utpekas som en av de förnybara energikällorna. Att utreda förutsättningarna för förnybara energikällor i kommunen (inklusive för dem lämpliga kopplingspunkter till elnätet) och peka ut dessas anspråk på fysisk lokalisering ger goda förutsättningar för att sedan jämföras med andra intressen i kommunen.

De fysiska platser inom kommunen som kan vara aktuella att avsätta för produktion av förnyelsebar energi kan pekas ut i strategin. Den avvägning av markanvändning för energiproduktion mot övriga intressen som sedan behöver göras, där handlingsplanens resultat kan agera som grund, kan ingå i arbetet med ny eller uppdaterad Översiktsplan. Genom detta kombinerade arbete kan vi få en långsiktig planering för en hållbar framtid.

Motion.

HERRLJUNGA KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2021-10-25	
Dnr	Beteckning
223/2021	208

2021-10-25

Vårt kommunala El-bolag, Herrljunga elektriska, har i samverkan med Uppsala universitet tagit fram en kartering över lämpliga platser för solkrafts-etablering. Kulturgeografiska och överföringstekniska förutsättningar är väl granskade, och behov och kapacitetstekniska förutsättningar är granskade.

På grund av den kompetens och de goda förutsättningar som finns i vår kommun, borde det tas fram en Solkrafts-plan för vår kommuns geografiska yta.

Jag yrkar att:

Herrljunga påbörjar arbetet med att ta fram en Solkrafts-plan för det geografiska området.

Mats Palm
Gruppledare (S).

KS § 159

Dnr 2022/81 900

Svar på motion om ändrade sammanträdestider för kommunstyrelse och nämnder

Sammanfattning

En motion inkom 2022-03-03 från Jacob Brendelius (SD) med förslag om att sammanträdestiderna för kommunstyrelsen och nämnder företrädesvis ska planeras till eftermiddagar efter klockan 15 eller på kvällstid. Motionären menar att det är ett sätt för fritidspolitiker att få ihop sitt förvärvsarbete med sitt politiska uppdrag, då de flesta är lediga från sina jobb under eftermiddagar och kvällar. Kommunfullmäktige överlämnade i mars motionen till kommunstyrelsen för beredning (KF § 53/2022-03-21).

Sammantaget bedömer förvaltningen att nämnderna och kommunstyrelsen fortsatt själva bör besluta om sina sammanträdestider. Då det framgår i kommunallagen att det är nämnderna som ansvarar för att besluta sina egna sammanträdestider finns det ingen anledning att fatta principiella beslut som eventuellt ändå röstas ned av kommunstyrelsen eller nämnden i fråga som berörs. Förvaltningen ser också att det finns fördelar vad gäller möjligheten till en hållbar arbetsmiljö och tillgång till barnomsorg när sammanträdena planeras under dagtid.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-20
Kommunfullmäktige § 53/2022-03-21
Motion inkommen 2022-03-03

Förvaltningens förslag till beslut
Kommunfullmäktige avslår motionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till beslut
Kommunfullmäktige avslår motionen.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Svar på motion om ändrade sammanträdestider för kommunstyrelse och nämnder

Sammanfattning

En motion inkom 2022-03-03 från Jacob Brendelius (SD) med förslag om att sammanträdestiderna för kommunstyrelsen och nämnder företrädesvis ska planeras till eftermiddagar efter klockan 15 eller på kvällstid. Motionären menar att det är ett sätt för fritidspolitiker att få ihop sitt förvärvsarbete med sitt politiska uppdrag, då de flesta är lediga från sina jobb under eftermiddagar och kvällar. Kommunfullmäktige överlämnade i mars motionen till kommunstyrelsen för beredning (KF § 53/2022-03-21).

Sammantaget bedömer förvaltningen att nämnderna och kommunstyrelsen fortsatt själva bör besluta om sina sammanträdestider. Då det framgår i kommunallagen att det är nämnderna som ansvarar för att besluta sina egna sammanträdestider finns det ingen anledning att fatta principiella beslut som eventuellt ändå röstas ned av kommunstyrelsen eller nämnden i fråga som berörs. Förvaltningen ser också att det finns fördelar vad gäller möjligheten till en hållbar arbetsmiljö och tillgång till barnomsorg när sammanträdena planeras under dagtid.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-20
Kommunfullmäktige § 53/2022-03-21
Motion inkommen 2022-03-03

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Linnea Nilsson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

En motion inkom 2022-03-03 från Jacob Brendelius (SD) med förslag om att sammanträdestiderna för kommunstyrelsen och nämnder företrädesvis planeras på eftermiddagar efter klockan 15 eller på kvällstid. Motionären menar att det är ett sätt för fritidspolitiker att få ihop sitt förvärvsarbete med sitt politiska uppdrag, då de flesta är lediga från sina jobb under eftermiddagar och kvällar. Vidare ser motionären att fler skulle kunna tänka sig att åta sig politiska uppdrag om sammanträdestiderna var bättre anpassade till när de flesta förvärvsarbetande människor var lediga. Kommunfullmäktige överlämnade i mars motionen till kommunstyrelsen för beredning (KF § 53/2022-03-21).

Juridisk bedömning

Det framgår i 6 kap. 23 § kommunallagen att nämnderna bestämmer tid och plats för sina sammanträden. Att respektive nämnd/kommunstyrelsen beslutar vilken tid som nämnderna ska sammanträda på har också fastställts i kommunens *Reglementsbestämmelser för kommunstyrelsen Herrljunga kommun* och *Gemensamma reglementsbestämmelser för socialnämnd, teknisk nämnd, bildningsnämnd och bygg- och miljönämnd i Herrljunga kommun*. Varje höst fattar kommunfullmäktige beslut om en kommunövergripande sammanträdesplan för nästkommande år, varpå nämnderna fastställer sina dagar och tidpunkter för sammanträden.

Ekonomisk bedömning

Det finns olika argument för och emot frågan om att hålla sammanträden på kvällstid. Många förtroendevalda arbetar under dagtid, men det finns också de som arbetar kvällar, nätter eller skift. Oavsett när sammanträdena förläggs kommer det vara vissa som har svårare att delta vissa tider. För att möjliggöra deltagande på sammanträdena oavsett vilken tid det sker har alla förtroendevalda rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst under den tid man behövt ta ledigt för att delta på ett sammanträde, detta enligt *Reglemente om arvoden, ersättningar och bestämmelser för förtroendevalda*. I den tiden inräknas också restid från arbetsplatsen eller bostaden, beroende på varifrån resan påbörjades. Det är alltså ersättning som utgår utöver det ordinarie sammanträdesarvodet. Det innebär alltså en ökad kostnad för kommunen i de fall ersättning för förlorad arbetsförtjänst behöver utbetalas i samband med sammanträden, något kommunfullmäktige bedömt vara värt utgiften för att kunna säkerställa att fler har möjlighet att tjänstgöra som förtroendevalda.

Bedömning av måluppfyllelse

Då Herrljunga har en målsättning om att vara en hållbar kommun är det viktigt att frågan genomsyrar alla beslut, inklusive frågan om förtroendevaldas och tjänstepersoners arbetsmiljö. Under sammanträdena ska mycket information tas in och behandlas, och ofta tar sammanträdena flera timmar. För att säkerställa att de förtroendevalda har möjlighet att ta in alla ärenden som ska behandlas på ett sammanträde och fatta kvalitativa och informerade beslut är det en förutsättning att de har tillräcklig energi under sammanträdena. Att hålla sammanträdena på eftermiddagar och kvällar bedöms rent generellt minska den möjligheten, i synnerhet om de förtroendevalda har jobbat en hel arbetsdag innan sammanträdet. Herrljunga kommun har också en målsättning av att vara en attraktiv kommun, och sammanträdestiderna kan påverka hur attraktiv kommunen är som

arbetsgivare. Då Herrljunga är en knutpunkt i regionen är det många tjänstepersoner som pendlar till jobbet. Om mycket kvällsarbete ingår i tjänsten kan det innebära att potentiella arbetstagare väljer att arbeta någon annanstans.

FN:s barnkonvention

Vilka tider som sammanträden bör hållas kan också påverkas av möjligheten till barnomsorg för de förtroendevalda. I de fall en förtroendevald exempelvis är ensamstående vårdnadshavare eller har en partner som arbetar kvällstid, kan det vara svårare att komma ifrån på kvällstid. I Herrljunga kommun avgörs rätten att få ta del av barnomsorg vid obekväm arbetstid genom individuell prövning av varje enskilt ärende, detta enligt *Riktlinje för barnomsorg vid obekväm arbetstid*, fastställd av bildningsnämnden. Om politiska sammanträden hade bedömts vara anledning att erbjuda barnomsorg vid obekväm arbetstid behöver alltså utredas vid varje enskild förfrågan, men skulle kunna vara osäkert eftersom det är ett frivilligt uppdrag att ställa upp som förtroendevald.

Motivering av förslag till beslut

Sammantaget bedömer förvaltningen att nämnderna och kommunstyrelsen fortsatt själva bör besluta om sina sammanträdestider. Då det framgår i kommunallagen att det är nämnderna som ansvarar för att besluta sina egna sammanträdestider finns det ingen anledning att fatta principiella beslut som eventuellt ändå röstas ned av kommunstyrelsen eller nämnden i fråga som berörs. Vidare ser förvaltningen att det finns fördelar vad gäller möjligheten till en hållbar arbetsmiljö och tillgång till barnomsorg när sammanträdena planeras under dagtid. Även om vissa kostnader hade kunnat sparas in då färre förtroendevalda skulle behöva ansöka om ersättning för förlorad arbetsförtjänst bedöms det vara värt den kostnaden av ovanstående skäl.

Gällande motionärens argument om att fler kan tänkas vilja delta i politiken om sammanträden hålls kvällstid och därmed kan kombineras med förvärvsarbete dagtid kan det mycket väl stämma, men överlag ser förvaltningen mot bakgrund av ovanstående att argumenten mot förslaget är starkare än argumenten för. För den ledamot som sitter i en nämnd eller i kommunstyrelsen går det alltid att yrka på en förändring när sammanträdestiderna tas upp för beslut, och i de fall majoriteten är för förändringen beslutas det i så fall i enlighet med detta.

Motion

HERRLJUNGA KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2022 -03- 03	
Dnr	Beteckning
81/2022	900

2022-02-28

Förändrade sammanträdestider i kommunstyrelse och nämnder

Svensk demokrati bygger på tanken att all makt ska utgå från folket. I Sverige tillämpas så kallad representativ demokrati vilket innebär att representanter valda av folket styr Sverige i riksdag, regioner och kommuner.

För att den representativa demokratin ska fungera behöver representanter från samtliga delar av befolkningen delta. De flesta av dessa representanter förvärvsarbetar och sköter därmed sina politiska förtroendeuppdrag på sin fritid. I dagligt tal benämns dessa politiker som just "fritidspolitiker".

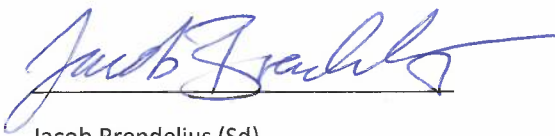
I dagsläget planeras många nämndsammanträden i Herrljunga kommun till eftermiddagar och kvällar. Men inte alla. Kommunstyrelsens möten förläggs exempelvis alltid till förmiddagar och flera nämnder sammanträder klockan 13.

För att fritidspolitikerna ska kunna få sitt förvärvsarbete att gå ihop med sitt politiska uppdrag anser Sverigedemokraterna att samtliga sammanträden i både kommunstyrelse och nämnder företrädesvis ska ske på eftermiddagar och kvällar då de flesta människor är lediga från sina jobb. På så sätt kan politiker i större utsträckning än idag utföra sina uppdrag utan att behöva ta tjänstledigt från sitt arbete.

Om sammanträdestider skulle bli bättre anpassade till när de flesta förvärvsarbetande människor är lediga så skulle det med all säkerhet leda till att fler människor skulle kunna tänka sig att åta sig politiska uppdrag. En sådan utveckling skulle stärka demokratin i Herrljunga och i förlängningen även i Sverige.

Sverigedemokraterna yrkar att:

- Sammanträdestider för kommunstyrelse och samtliga nämnder företrädesvis planeras på eftermiddagar efter klockan 15 eller på kvällstid.

Jacob Brendelius (Sd)

Sverigedemokraterna
Trygghet & Tradition

KS § 161

Dnr 2022/219 102

Verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023

Sammanfattning

Redovisning av lokalt folkhälsoarbete samt budget för Herrljunga kommun 2023.

Enligt samverkansavtal mellan Herrljunga kommun och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden ska en årlig verksamhetsplan och budget tas fram, som beskriver kommande års folkhälsoarbete utifrån gemensamma prioriterade områden (mellan kommun och SHSN) samt hur hälsoläget ser ut i Herrljunga kommun.

Prioriterade grupper och områden för 2023 års folkhälsoarbete:

Grupper:

- o Barn och unga
- o Personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap
- o Äldre

Områden:

- o Fullföljda studier
- o Ofrivillig ensamhet
- o Levnadsvanor

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-29.

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023.

Budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023

Sammanfattning

Redovisning av lokalt folkhälsoarbete samt budget för Herrljunga kommun 2023.

Enligt samverkansavtal mellan Herrljunga kommun och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden ska en årlig verksamhetsplan och budget tas fram, som beskriver kommande års folkhälsoarbete utifrån gemensamma prioriterade områden (mellan kommun och SHSN) samt hur hälsoläget ser ut i Herrljunga kommun.

Prioriterade grupper och områden för 2023 års folkhälsoarbete:

Grupper:

- o Barn och unga
- o Personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap
- o Äldre

Områden:

- o Fullföljda studier
- o Ofrivillig ensamhet
- o Levnadsvanor

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-29.

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023.

Budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023.

Li Johansson Nyström
Folkhälsostrateg

Expedieras till: Li Johansson Nyström, folkhälsostrateg, KS förvaltning

Bakgrund

Ett samverkansavtal är slutet mellan Herrljunga kommun och södra hälso- och sjukvårdsnämnden. Avtalet avser samverkan och samfinansiering av lokalt folkhälsoarbete samt folkhälsotjänst. Samverkansavtalen ligger till grund för folkhälsoinsatser som ska utföras på årlig basis. Genom samverkansavtal ska ett lokalt hälsoläge synliggöras i verksamhetsplanen samt ligga till grund för de planerade insatserna för kommande år. För 2023 är prioriterade områden att fokusera på: fullföljda studier, ofrivillig ensamhet, levnadsvanor. Folkhälsoarbetet 2023 ska även särskilt prioritera följande grupper: barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap, äldre.

Folkhälsa

En ökad jämlikhet i hälsa är en förutsättning för att uppnå ett hållbart samhälle. FN:s Agenda 2030 med 17 globala mål har en direkt koppling till jämlik hälsa samt social, miljömässig och ekonomiskt hållbar samhällsutveckling. Främjande och förebyggande insatser för en god och jämlik folkhälsa är integrerade i målens alla delar. Målen förenar även ett stort antal etablerade principer och perspektiv centrala för folkhälsoarbetet, så som mänskliga rättigheter, jämställdhet, specifika gruppers villkor eller rättigheter och enskilda sakfrågor. I det längre perspektivet har folkhälsoarbete som mål att sluta de påverkbara hälsoskillnaderna inom en generation. Det är i linje med Agenda 2030 och utgångspunkterna för att öka jämlikheten inom och mellan länder samt säkerställa att ingen lämnas utanför.

Bedömning av måluppfyllelse

Lokalt folkhälsoarbete 2023 bidrar till måluppfyllelse för kommunens övergripande mål genom delmål:

- Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
- Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, leva och verka i.
- Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.
- Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Ekonomisk bedömning

Parterna svarar gemensamt för finansiering av insatser utifrån verksamhetsplanen samt folkhälsotjänsten. Fördelningsprincipen för finansieringen av folkhälsoinsatser är hälften vardera för båda parterna, med samverkansavtalen som grund. För folkhälsoinsatser 2023 utbetalas 14 kronor/invånare, beräknat från sista december föregående år. 133 014 kronor läggs därav från vardera part. Totalt finns 266 028 kronor till folkhälsoinsatser 2023. Södra hälso- och sjukvårdsnämnden betalar ut 405 800 kronor för folkhälsotjänsten, under 2023. Kommunen står för resterande del, vilket är 339 000 kronor. För 2023 uppgår Herrljunga kommuns totala finansiering av folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser till 472 014 kronor.

FN:s barnkonvention

Från 1 januari 2020 är FN's Barnkonvention del av svensk lag, vilket gör att vi är skyldiga att förhålla oss till barns rättigheter. Verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023 behandlar och prioriterar arbete som rör frågor om barns rättigheter, genom att lyfta barn och unga som en prioriterad grupp samt genom insatser för ökade kunskaper inom Barnkonventionen samt ökat inflytande och delaktighet för barn och unga.

Jämställdhetsbeskrivning

Verksamhetsplan samt budget för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023 behandlar och prioriterar arbete som rör frågor om jämställdhet. Jämställd, jämlik hälsa är ett övergripande prioriterat område, samt genom att lyfta frågorna i samverkansarbete samt visa på statistik för hur hälsoläget skiljer sig mellan män och kvinnor samt pojkar och flickor men även genom Herrljunga kommuns satsning på våldspreventivt arbete.

Samverkan

För att möjliggöra goda förutsättningar att nå ut med folkhälsoarbete och insatser är en god samverkan grundläggande. Samverkansarbete och nätverkande, med interna och externa aktörer, är del av folkhälsans dagliga arbete. Målet för folkhälsoarbetet är att mycket ska ske ute i verksamheternas vardagliga arbete, för regelbundenhet och långsiktighet, där folkhälsan finns med som stöd och resurs.

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2023

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete

Södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) har samverkansavtal med varje kommun inom sitt geografiska område. Det ena avtalet, Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete, är ett avtal som ska gälla det lokala folkhälsoarbetet. Det innebär lokala systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och att utjämna skillnader i hälsa. Det andra avtalet, Samverkansavtal avseende folkhälsotjänst, gäller tjänsten som driver det lokala folkhälsoarbetet. Avsikten med avtalen är att underlätta det tvärssektoriella samarbetet för att få ett bättre resursutnyttjande och större genomslagskraft.

En verksamhetsplan för det lokala folkhälsoarbetet tas fram årligen enligt överenskommen mall. Verksamhetsplanen, med budget och planerade insatser, sammanställs av kommunens folkhälsostrateg i dialog med ansvarig kontaktpersonen på koncernkontoret, Västra Götalandsregionen. Folkhälsostrategen ansvarar för att planen skickas till lars.paulsson@vgregion.se senast den 31 oktober. Planen blir giltig när kommunens ansvariga styrelse/nämnd och södra hälso- och sjukvårdsnämnden beslutat om planen.

Styrning och ledning

I Herrljunga kommun ligger tjänsten som folkhälsostrateg samt folkhälsoarbete under Kommunstyrelsens förvaltning, med syfte att folkhälsostrategen ska ha lättillgänglig dialog med kommunledningen. Folkhälsostrategen sitter placerad nära såväl kommunalråd (Kommunstyrelsens ordförande samt Folkhälsopolitiska rådets ordförande) samt kommundirektör, vilket underlättar för kommunikation och dialog. Folkhälsostrategens chef är kommundirektören. Folkhälsopolitiska rådet är det forum där folkhälsostrategen tillsammans med ordförande och vice ordförande från de fyra nämnderna (bildningsnämnden, socialnämnden, miljönämnden, tekniska nämnden), samt kommundirektören för dialog om frågor som rör folkhälsa. Adjungerande bjuds in vid behov. Ärenden kan gå vidare till Kommunstyrelsen för politiska beslut.

Förutom Folkhälsopolitiska rådet och regelbunden dialog med kommundirektör sitter folkhälsostrategen med i styrgrupper för Familjecentralen och SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritid/folkhälsa).

Utöver insatser som arbetas med under året arbetar folkhälsostrategen kontinuerligt för att främja samverkan med och mellan andra aktörer, interna och externa, samt att stötta verksamheter med information, kunskap och annat relevant underlag. Folkhälsostrategen jobbar också för att lyfta och utveckla folkhälsoarbetet till mer strategiskt och långsiktigt hållbart genom att försöka ”knyta ihop trådar” för att skapa tydlighet samt regelbundenhet, där målet är att mycket ska ske kunna ute i verksamheternas dagliga arbete. Genom dialog med kommunledning samt att tidigt planera långsiktigt är målet också att synkronisera folkhälsoarbetets planeringsprocess med den kommunala planerings- och budgetprocessen.

Herrljunga kommun vill stärka inflytande och delaktighet för prioriterade grupper genom att försöka nå målgrupper, samverka med brukardialoger samt föra dialog med målgrupperna

själva i den mån det är möjligt för att lyssna in gruppernas uttryckta behov. Herrljunga kommun jobbar även med kunskapshöjande utbildning och arbetsmetod för tillgänglighet och inkludering i och med det rättighetsbaserade arbetet som kommunen driver genom Rättighetsnätverket. Herrljunga kommun satsar också på det våldspreventiva arbetet, med fokus på både förskola/skola samt en ”hela kommunen-ansats”. Folkhälsoinsatser, rättighetsbaserat arbete samt våldspreventivt arbetet kopplas till kommunens övergripande mål, genom delmål:

- Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.
- Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, leva och verka i.
- Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.
- Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Utgångspunkter för samverkansavtal och verksamhetsplan

Internationella och nationella styrande dokument anger riktningen för folkhälsoarbetet medan regionala och lokala styrande dokument, tillsammans med dialoger mellan kommunen och HSNS, utgör grunden för prioriteringar och insatser inom samverkansavtalet.

Internationella och nationella styrande dokument som anger riktningen för folkhälsoarbetet

- Det övergripande nationella folkhälsomålet ”att skapa *samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*”.
- FN:s Agenda 2030 med 17 globala mål för ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling, samt agendans grundläggande princip om att alla ska inkluderas och ingen lämnas utanför.

Exempel på regionala/lokala styrande dokument och uppdrag som ligger till grund för prioriteringar och insatser

Regionala dokument

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030
- Södra hälso- och sjukvårdsnämndens mål- och inriktningsdokument
- Kraftsamling fullföljda studier

Kommunala dokument

- Herrljunga kommuns Budget och verksamhetsplan 2021-2023
- Herrljunga kommuns övergripande mål
- Reglemente för Herrljunga kommuns folkhälsopolitiska råd

Ökad jämlikhet i hälsa en förutsättning för hållbar utveckling

En ökad jämlikhet i hälsa är en förutsättning för att uppnå ett hållbart samhälle. FN:s Agenda 2030 med 17 globala mål har en direkt koppling till jämlik hälsa samt social, miljömässig och ekonomiskt hållbar samhällsutveckling. Främjande och förebyggande

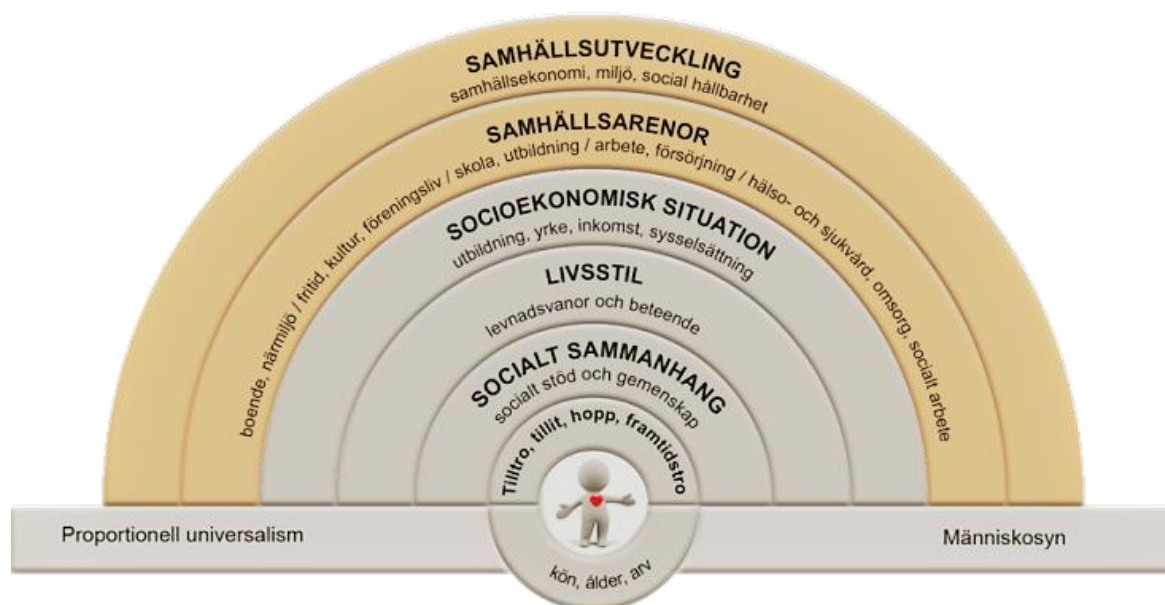
insatser för en god och jämlik folkhälsa är integrerade i målens alla delar. Målen förenar även ett stort antal etablerade principer och perspektiv centrala för folkhälsoarbetet, så som mänskliga rättigheter, jämställdhet, specifika gruppers villkor eller rättigheter och enskilda sakfrågor.

I det längre perspektivet har folkhälsoarbete som mål att sluta de påverkbara hälsoskillnaderna inom en generation. Det är i linje med Agenda 2030 och utgångspunkterna för att öka jämlikheten inom och mellan länder samt säkerställa att ingen lämnas utanför.

Bestämningsfaktorer för hälsa

För att uppnå god och jämlik hälsa krävs att människor ges likvärdiga villkor och förutsättningar. Dessa villkor och förutsättningar benämns ofta som hälsans bestämningsfaktorer.

Hälsans bestämningsfaktorer består av både livsvillkor och levnadsvanor. I modellen nedan markerar gul färg de samhälleliga förutsättningar som är avgörande för de individuella (grå) bestämningsfaktorerna för hälsa. Sambanden mellan hälsans bestämningsfaktorer och hälsan är komplexa. Politiska beslut påverkar invånarnas livsvillkor som i sin tur påverkar invånarnas möjlighet till hälsosamma levnadsvanor. Ojämlighet i hälsa skapas när olika grupper systematiskt har olika livsvillkor och levnadsvanor, vilket resulterar i ojämlika möjligheter till ett gott liv.

Bild 2. "Östgötamodellen för jämlik hälsa – ett samspel mellan individ, miljö och samhälle". Framtagen av Jolanda van Vliet och Margareta Kristenson, 2014, baserad på hälsans bestämningssfaktorer av Dahlgren och Whitehead, 1991.

Hälsoläget

Hälsoläget syftar till att ge ett underlag som övergripande beskriver vilka kommunens utmaningar inom folkhälsoområdet är. Beskrivningen ger stöd i dialoger och vid val av prioriterade områden, insatser, målgrupper för att främja utvecklingen av en mer jämlik hälsa.

Herrljunga kommun

I Herrljunga kommun bor 9501 invånare, varav 48,9 % kvinnor. 12,2 % är födda utomlands. Åldersmässigt är ungefär 19,9 % under 18 år, 13,4 % mellan 18-29 år, 30-44 år 16,1 %, 45-64 år 26,4 %, 65-79 år 18 %, 80+ 6,3 % ¹.

Medellivslängden är 84 år för kvinnor och 80,2 år för män vilket ligger något under genomsnittet i Västra Götaland². I Herrljunga bor 56,5 % i tätort och 43,5 % på landsbygd ³.

När det gäller utbildningsnivån så har 16,2 % av kvinnorna och 22,9 % av männen förgymnasial utbildning, 39 % av kvinnorna och 55,4 % av männen har gymnasial utbildning och 34,5 % av kvinnorna och 19,5 % av männen har eftergymnasial utbildning⁴.

84,2 % av eleverna i åk 9 är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, varav 76,3 % av flickorna och 89,5 % av pojkarna är behöriga till gymnasiets yrkesprogram⁵.

I Herrljunga förvärvsarbetar 79,8 % av kvinnorna och 84,2 % av männen i åldern 20-64 år ⁶. I mars 2021 var 5,5% arbetslösa (Arbetsförmedlingen via VGR Statistik och analysportal). 16 % har någon gång de senaste tolv månaderna haft svårigheter att betala löpande utgifter för mat, hyra, räkningar med mera. 22 % saknar kontantmarginall vilket innebär att inte kunna betala en oväntad utgift på 12 000 kronor utan att låna eller be om hjälp. ⁷ 5,6 % av invånarna mellan 0-19 år lever i ekonomiskt utsatta hushåll. ⁸

I Herrljunga röstade 88,8 % i riksdagsvalet 2018, 86 % i regionvalet, 86, 5 % i kommunvalet ⁹. Valdeltagandet i riksdagsvalet varierade mellan valdistrikten där det högsta valdeltagandet var 87,93% och det lägsta 86,63%.

¹ Hälsoläget

² Kolada jämföraren

³ SCB kommunen i siffror

⁴ Folkhälsomyndighetens kommunfakta

⁵ Kolada jämföraren

⁶ SCB kommunen i siffror

⁷ Hälsoläget

⁸ Kolada jämföraren

⁹ Folkhälsomyndighetens kommunfakta

Ärende 4

Hälsodata	Herrljunga	Jämfört med
Upplevd hälsa Andel med god eller mycket god självskattad hälsa, 16-84 år (HLV 2020).	67 %	Sjuhäradskommuner: 67 - 76 % VGR: 73 %
Psykisk hälsa Andel i befolkningen (16-84 år) som besväras av ängslan oro eller ångest (HLV 2020).	41 %	Sjuhäradskommuner: 35 - 43% VGR: 42 %
Ungas psykiska hälsa Andelen unga (16–29 år) som rapporterat nedsatt psykiskt välbefinnande per HSN (Källa: HLV 2018).	<i>För litet underlag för statistik på kommunnivå.</i>	HSNS: Flickor knappt 30% Pojkar ca 16 %
Fetma Andel invånare som beräknas ha fetma, dvs ett bmi över 30 (HLV 2020).	21 %	Sjuhäradskommunerna 16 – 23 % VGR: 16 %
Daglig rökning Andel invånare (16-84 år) som röker dagligen (HLV 2020).	7 %	Sjuhäradskommuner 6 - 8 % VGR 7 %.
Rökning bland unga Elever som uppgett att de har rökt under de senaste 12 mån och att de fortfarande röker (CAN 2019).	15 %	Sjuhäradskommuner: 11 – 23 %
Riskabla alkoholvanor Andel invånare (16-84 år) med riskabla alkoholvanor (HLV 2020).	12 %	Sjuhäradskommuner: 11 - 16 % VGR 16 %.
Bjudvanor	Totalt 25% (åk 9 + 2) Åk 9: 29% Åk 2: 45%	Sjuhäradskommuner: 25 -36 %

Andel unga som blivit bjudna på alkohol av sina föräldrar (CAN 2019).		
Fysisk aktivitet, barn Uppnår rekommenderad fysisk aktivitet per dag, 60 min. (Riksidrottsförbundet 2017)	<i>Saknar statistik på lokal nivå</i>	Riket: 44% av pojkarna 22 % av flickorna
Trygghet Andel invånare som upplever otrygghet (HLV 2020).	20 %	Sjuhäradskommuner: 17 – 33 % VGR: 28 %
Meningsfull fritid Andel invånare (16-84 år) som deltagit i offentlig tillställning (kultur, marknadsbesök, liknande) (HLV 2020).	36 %	Sjuhäradskommuner: 36 - 43 % VGR 38 %
Delaktighet och inflytande Valdeltagande i kommunval (2021).	Totalt 87 %	Sjuhäradskommuner 83-89 % Riket: 83 %

Utmaningar och prioriteringar

Utmaningarna när det gäller folkhälsoarbetet i Herrljunga kommun är bland annat att andelen elever med gymnasiebehörighet fortsätter sjunka. För att främja elevers skolgång är det därför viktigt att fortsätta arbetet för meningsfull fritid i kombination med föräldraskapsstöd samt att öka kunskaper om barns rättigheter och främja samverkan för barns bästa, som en del av arbetet med fullföljda studier.

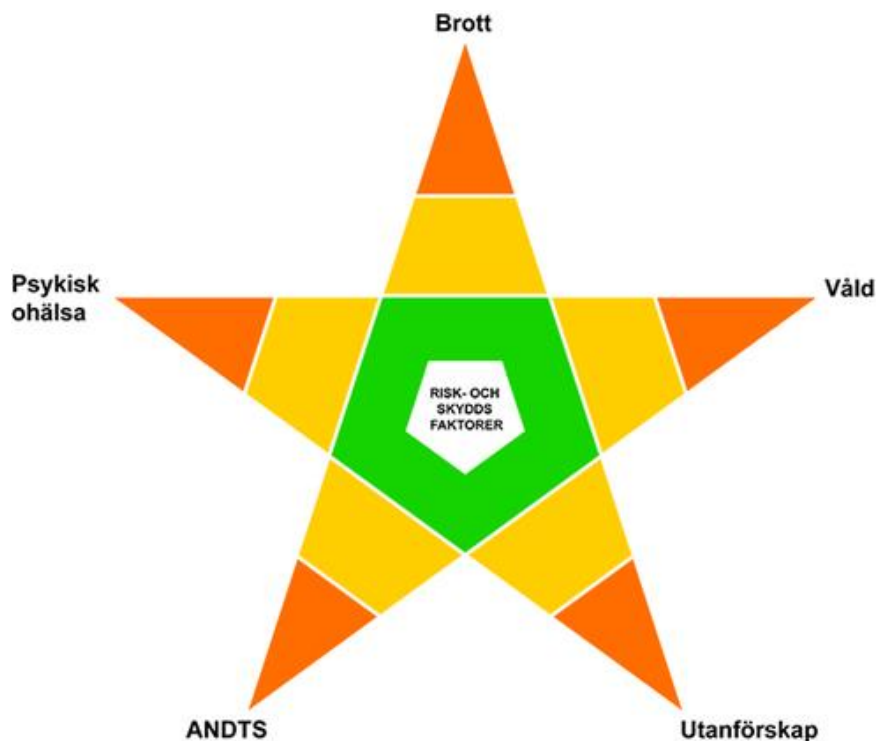
Att främja goda levnadsvanor är fortsatt prioriterat för att möta den höga andelen för ohälsotal bland samtliga åldersgrupper. Fortsatt arbete för att förebygga ANTDS-bruk bör också ske som del av arbetet för att främja goda levnadsvanor.

Det är också motiverat att skapa insatser för att förebygga psykisk ohälsa samt ofrivillig ensamhet och isolering genom att tillgängliggöra öppna mötesplatser med syfte att främja sociala möten riktat till alla invånare i Herrljunga kommun. Att fortsätta arbeta för en jämställd, jämlik hälsa genom det rättighetsbaserade arbetet som Herrljunga kommun driver med syfte att

öka tillgänglighet och inkludering av grupper som generellt kan ha svårare att få information anpassat efter behov (som personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap) är något som motiveras genom rapporter från verksamheter som möter grupperna samt från allmän kännedom om att grupper som står längre ifrån samhället har sämre förutsättningar till hälsa och goda livsvillkor (Folkhälsomyndigheten "livsvillkor & levnadsvanor", VGR "folkhälsa").

Insatser som görs för att förebygga våld samt ANDTS-bruk ingår också i det främjande arbetet för fullföljda studier, med syfte att skapa trygga relationer och hemmiljö, vilket är en skyddsfaktor för barn och ungas hälsa och skolgång (Skolverket "skolutveckling").

För att prioritera arbete folkhälsoarbetet och se dess olika områden och som del av en helhet används preventionstjärnan. Genom att utgå från stjärnans "mitt" blir det tydligt att främjande av skyddsfaktorer och förebyggande av riskfaktorer ger utslag på flera områden samtidigt. Exempel på viktiga skyddsfaktorer för barn och unga är trygga relationer till vuxna, det kan vara vårdnadshavare eller andra vuxna i närheten. Meningsfull fritid och fullföljda studier är en annan skyddsfaktor för goda förutsättningar i livet. Exempel på riskfaktorer är risk- och missbruk av alkohol och droger, våld (både i utövarperspektiv och att vara utsatt), psykisk ohälsa och kognitiv funktionsnedsättning hos vårdnadshavare.¹⁰ Därför har Herrljunga kommuns lokala folkhälsoarbete 2023 prioriterats efter risk- och skyddsfaktorer.

¹⁰ <https://www.rikshandboken-bhv.se/livsvillkor--levnadsvanor/identifiera-skydds--och-riskfaktorer/>

Gemensamma prioriteringar utifrån hälsoläge och vårdialog

Från vårdialogen framkom följande grupper och områden att prioritera under 2023. Ett prioriterat område att jobba mot är fullföljda studier, vilket ingår i både område *barns och ungas uppväxtvillkor* samt *trygghetsfrämjande arbete*.

- Grupper:
  - Barn och unga
  - Personer med funktionsnedsättning samt personer i utanförskap
  - Äldre

- Områden:
  - Fullföljda studier
  - Ofrivillig ensamhet
  - Levnadsvanor

Gemensam budget för lokalt folkhälsoarbete

Folkhälsoinsatserna är 50/50-finansierade och respektive part avsätter 14 kronor/invånare. Folkhälsotjänsten finansieras enligt separat avtal. Den gemensamma folkhälsobudgeten görs i en Excelmall och skickas in tillsammans med verksamhetsplanen.

Det är i första hand de insatser som genomförs inom avtalet, med gemensamma medel, som ska finnas med i verksamhetsplan och budget. Insatserna ska utgå från utgångspunkterna för samverkansavtalet och verksamhetsplanen, hälsoläget och de gemensamma prioriteringarna. Insatser som helt finansieras av kommunen, eller via medel från annan part, kan skrivas in i matrisen. Dessa insatser särskiljs genom att texten ”Insatsen görs utanför avtalet och finansieras av kommunens egna medel” (eller annan part). skrivs längst ner i rutan ”Genomförande”. I budget skrivs dessa medel in i kolumnen ”Övrigt”.

Folkhälsoinsatser

Område: Barn och ungas uppväxtvillkor	
Insats/målgrupp	Genomförande
Föräldraskapsstöd Målgrupp: Vårdnadshavare/familjer	Starta upp den evidensbaserade metoden ABC på Familjecentralen. Medarbetare utbildas för att kunna starta upp metoden lokalt via Familjecentralen. Fortsatt arbete med "Lilla gruppen" (familjer/vårdnadshavare med extra behov av stöd). Sker i samverkan med Närhälsan, barnmorskemottagning, socialförvaltningen och bildningsförvaltningen.
Stärkt samverkan för fullföljda studier Målgrupp: Barn och unga/Familjer	Genomföra identifierade samverkansinsatser med syfte att skapa goda förutsättningar för barn att klara skolan. Extra fokus på barn/familjer med NPF-diagnoser. Sker i samverkan med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen.
"Rörelse på rast" Målgrupp: Barn (elever via skola)	"Rörelse på rast" är ett projekt för att främja skolgång och fullföljda studier genom fysisk aktivitet för elever i låg- och mellanstadiet. Sker i samverkan med bildningsförvaltningen och RF SISU. Belastar inte budget för lokalt folkhälsoarbete.
Meningsfull fritid via lovaktiviteter Målgrupp: Barn och unga	Öka barn och ungas tillgång till aktiviteter under lov. Lovaktiviteterna ska ske löpande under året och vara gratis för alla barn i skolålder samt göras tillgängliga för fler att ta del av genom att arrangeras i både centrala Herrljunga samt i annan tätort inom kommunen. Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, samhällsförvaltningen och lokala föreningar.

Område: Levnadsvanor	
Insats/målgrupp	Genomförande
Förebygga bruk av ANDTS Målgrupp: Kommunens verksamheter samt civilsamhället.	Informations- och föreläsningsinsatser med utgångspunkt i ett livsloppsperspektiv. Insatsen syftar till att öka kännedom om risk- och missbruk, bruk av ANDTS som riskfaktorer samt konsekvenser av bruk av ANDTS. Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, Familjecentralen samt RF SISU.
Främja fysisk aktivitet Målgrupp: Civilsamhälle	”Hälsans dag” för att uppmärksamma och informera allmänheten på fysisk aktivitet och hälsa. Stötta lokala föreningar genom möten och kommunikation med allmänheten. Sker i samverkan med lokala föreningar, samhällsbyggnadsförvaltningen, Familjecentralen.

Område: Jämställd, jämlik hälsa	
Insats/målgrupp	Genomförande
”Utmärkt förening” Målgrupp: föreningar/barn och unga/familjer	Fortsatt arbete med ”Utmärkt förening”. Föreningar erbjuds certifiering som genomförs via utbildningar och workshops med teman som trygg föreningsmiljö, jämställdhet och inkludering, alkohol och drogpolicy. Sker i samverkan med RF SISU.
Insats: främja mänskliga rättigheter Målgrupp: Kommunens förvaltningar och verksamheter.	Implementera och sprida framtagna checklista för mänskliga rättigheter, med utgångspunkt i de fyra rättighetsprinciperna. Belastar inte budget för lokalt folkhälsoarbete.

Område: Psykisk hälsa	
Insats/målgrupp	Genomförande
Suicidprevention Målgrupp: Kommunens förvaltningar och verksamheter/Regionen /Civilsamhället	Genomföra aktiviteter från lokal handlingsplan i förebyggande arbete mot suicid. Sker genom samverkan med lokal Närvårdssamverkan.
Integreringsinsats för att främja sociala möten i naturen. Målgrupp: civilsamhället/kommunens verksamheter	Skapa lättillgängliga sociala sammanhang i naturen, med syfte att förebygga ofrivillig ensamhet och främja social integrering. Sker genom samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen, bildningsförvaltningen, socialförvaltningen samt Familjecentralen.

Område: Trygghetsfrämjande arbete	
Insats/målgrupp	Genomförande
Våldspreventivt arbete i samverkan genom projektet ”En kommun fri från våld”. Målgrupp: Civilsamhället/barn och unga/föreningar/kommunens verksamheter	- Kampanjer under året (riktade till civilsamhälle samt kommunens verksamheter): - Svartsjuka är inte romantiskt - En vecka fri från våld - Trygghetsdag åk 5 Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, RF SISU, Folkvandvården, Närhälsan, barnmorskemottagningen, Polis.
EST Målgrupp: civilsamhället/kommunens verksamheter	Samverkansarbete i frågor som rör trygghet. Varje månad skapas en lägesbild över händelser/iakttagelser som skett i Herrljunga kommun. EST-gruppen bedömer varje händelse utifrån allvarlighetsgrad och hur akut situationen verkar. Kartläggningen skapar en röd tråd över tid som underlättar och skapar tydlighet i var insatser och resurser bör läggas. Sker i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunalt hyresbolag, Polis.

Samverkan för trygghet genom SSPF Målgrupp: Kommunens verksamheter/familjer/barn och unga.	Fortsatt samverkansarbete i frågor som rör trygghetsskapande arbete med fokus på barn och ungas trygghet. Gruppen hjälps åt att identifiera utmaningar/problemområden samt hitta gemensamma lösningar kort- och långsiktigt. Arbetsgruppen har även fått uppdrag från styrgruppen att arbeta våldspreventivt utifrån gemensamt framtagna uppdragsbeskrivning. Sker i samverkan med socialförvaltningen, bildningsförvaltningen, Polis.

Område: Äldres hälsa	
Insats/målgrupp	Genomförande
Ung i sinnet Målgrupp: Äldre	Musik- och kulturinsats riktad till äldre på särskilt boende. Insatsen sker genom besök på boenden, där de boende får delta efter egen förmåga. Sker i samverkan med ABF.

Herrljunga kommun	
Budget folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2023	Resultat folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2023

Medel för folkhälsostrategitjänst	Budget			Utfall			Resultat		
	HSNS	Kommun		HSNS	Kommun		HSNS	Kommun	
Tjänst folkhälsostrateg (lön inkl. lönebikostnader)	405 800	339 000					405 800	339 000	Noll (0) innebär medlen använts enligt budget
Eventuell motfinansiering av folkhälsostrategitjänst via annan typ av tjänst							0	0	
Totalsumma tjänst/tjänster	405 800	339 000		0	0		405 800	339 000	
Eventuella kommentarer till tjänst/tjänster:				Eventuella kommentarer till tjänst/tjänster:					

Medel för lokala folkhälsoinsatser	Budget			Utfall			Resultat		
	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt
Folkhälsoinsatser 14 kronor/nvånare och part	133 014	133 014					133 014	133 014	0
Överflyttade medel från 2022 till 2023 på eget initiativ enligt avtal*							0	0	0
Överflyttade medel från 2022 till 2023 efter av HSNS beviljad ansökan*.							0	0	0
Eventuella andra medel							0	0	0
Summa totala folkhälsomedel	133 014	133 014	0	0	0	0	133 014	133 014	0

*=Medel som inte används under året ska återbetalas till respektive part.

Om redovisningen är preliminär skickas det slutliga in senast 15 februari.

Redovisningen är:

Preliminär		Slutlig	

Eventuella kommentarer till budget

Eventuella kommentarer till utfall och resultat

Herrljunga kommun

Detaljbudget folkhälsoinsatser 2023

	Budget			Utfall			Resultat		
Folkhälsoinsatser	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt
Barn och ungas uppväxtvillkor									
Föräldraskapsstöd	10 000	10 000					10 000	10 000	
Samverkan fullföljda studier	15 000	15 000					15 000	15 000	
Rörelse på rast									
Meningsfull fritid	15 000	15 000					15 000	15 000	
Levnadsvanor									
Förebygga ANDTS	5 000	5 000					5 000	5 000	
Främja fysisk aktivitet	5 000	15 000					5 000	15 000	
Jämställd, jämlik hälsa									
Utmärkt förening	15 000	15 000					15 000	15 000	
Främja mänskliga rättigheter									
Psykisk hälsa									
Suicidprevention	10 000	10 000					10 000	10 000	
Förebygga ofrivillig ensamhet	10 000	15 000					10 000	15 000	
Trygghetsfrämjande arbete									
Våldspreventivt arbete	20 000	5 000					20 000	5 000	
EST	5 000	5 000					5 000	5 000	
SSPF	5 000	5 000					5 000	5 000	
Äldres hälsa									
Ung i sinnet	10 000	10 000					10 000	10 000	
Övrigt									
Utbildning, resor, admin, m.m.	8 014	8 014					8 014	8 014	

Summa	133 014	133 014	0	0	0	0	133 014	133 014	

Eventuella kommentarer till detaljbudget

Eventuella kommentarer till utfall och resultat i detaljbudget

KS § 162

Dnr 2022/204 150

Policy för våld i nära relationer

Sammanfattning

Policy mot våld i nära relationer beskriver övergripande Herrljunga kommuns ståndpunkt mot våld i nära relationer utifrån visionen:

Herrljunga är en kommun fri från våld. Här lever varje invånare i ett socialt hållbart samhälle och varje barn har sin rätt till goda uppväxtvillkor och frihet från våld tillgodosedd. Herrljunga präglas av trygghet, inkludering och jämställdhet.

Det som definierar en nära relation är att den normalt skulle betecknas av förtroende, vänskap/kärlek och ibland beroende. Våld i nära relationer innefattar även mäns våld mot kvinnor och pojkars våld mot flickor, hedersrelaterat våld och förtryck, barn som upplever våld samt barn som är direkt utsatta för våld.

Policy mot våld i nära relationer berör Herrljunga kommuns samtliga nämnder och verksamheter samt (genom samverkan) externa aktörer som myndigheter och ideell sektor, för att förebygga våld i nära relationer.

Våld i nära relationer uppstår sällan plötsligt. Det handlar ofta om en serie handlingar som var och en och tillsammans leder till att gränserna för vad som är acceptabelt i en relation successivt förskjuts. Det börjar ofta med knappt märkbara handlingar som leder vidare till grövre psykiska kränkningar och ibland till fysiskt våld. Det är därför av vikt att samtliga verksamheter inom kommunen jobbar aktivt för att förebygga våld i nära relationer, för att efterleva kommunens övergripande mål för en trygg kommun och ett rätten till ett liv fritt från våld, i enlighet med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheter samt barnkonventionen, som är del av svensk lag, för alla barns rätt till ett liv fritt från våld.

Arbetet med att motverka våld i nära relationer är en kommunövergripande fråga och ska bestå av både tidiga, förebyggande och behandlande insatser. Det förebyggande arbetet förs på tre nivåer; universell prevention, selektiva insatser samt indikerade insatser. De två förstnämnda sker inom projektet "En kommun fri från våld". De indikerade insatserna involveras i hela kommunens övriga arbete.

Policy mot våld i nära relationer ersätter tidigare Våld i nära relationer handlingsplan för Herrljunga kommun.

Policy mot våld i nära relationer har gått på remissrunda till samtliga nämnder och förvaltningar. Remissyttranden som inkommit har påpekat policyns relevanta syfte men också påpekat att rutinen är överflödigt då arbete mot våld i nära relationer redan är lagstadgat för skola och socialtjänst, samt att berörda som

Forts. § 162

jobbar med frågor som rör våld bör fått eller få utbildning inom respektive nämnd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-08-30.

Policy mot våld i nära relationer.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anta policy mot våld i nära relationer, som därmed ersätter Våld i nära relationer handlingsplan för Herrljunga kommun.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anta policy mot våld i nära relationer, som därmed ersätter Våld i nära relationer handlingsplan för Herrljunga kommun.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Ny policy mot våld i nära relationer

Policy mot våld i nära relationer beskriver övergripande Herrljunga kommuns ståndpunkt mot våld i nära relationer utifrån visionen:

Herrljunga är en kommun fri från våld. Här lever varje invånare i ett socialt hållbart samhälle och varje barn har sin rätt till goda uppväxtvillkor och frihet från våld tillgodosedd. Herrljunga präglas av trygghet, inkludering och jämställdhet.

Det som definierar en nära relation är att den normalt skulle betecknas av förtroende, vänskap/kärlek och ibland beroende. Våld i nära relationer innefattar även mäns våld mot kvinnor och pojkars våld mot flickor, hedersrelaterat våld och förtryck, barn som upplever våld samt barn som är direkt utsatta för våld.

Policy mot våld i nära relationer berör Herrljunga kommuns samtliga nämnder och verksamheter samt (genom samverkan) externa aktörer som myndigheter och ideell sektor, för att förebygga våld i nära relationer.

Våld i nära relationer uppstår sällan plötsligt. Det handlar ofta om en serie handlingar som var och en och tillsammans leder till att gränserna för vad som är acceptabelt i en relation successivt förskjuts. Det börjar ofta med knappt märkbara handlingar som leder vidare till grövre psykiska kränkningar och ibland till fysiskt våld. Det är därför av vikt att samtliga verksamheter inom kommunen jobbar aktivt för att förebygga våld i nära relationer, för att efterleva kommunens övergripande mål för en trygg kommun och ett rätten till ett liv fritt från våld, i enlighet med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheter samt barnkonventionen, som är del av svensk lag, för alla barns rätt till ett liv fritt från våld.

Arbetet med att motverka våld i nära relationer är en kommunövergripande fråga och ska bestå av både tidiga, förebyggande och behandlande insatser. Det förebyggande arbetet förs på tre nivåer; universell prevention, selektiva insatser samt indikerade insatser. De två förstnämnda sker inom projektet "En kommun fri från våld". De indikerade insatserna involveras i hela kommunens övriga arbete.

Policy mot våld i nära relationer ersätter tidigare Våld i nära relationer handlingsplan för Herrljunga kommun.

Policy mot våld i nära relationer har gått på remissrunda till samtliga nämnder och förvaltningar. Remissyttranden som inkommit har påpekat policyns relevanta syfte men också påpekat att rutinen är överflödigt då arbete mot våld i nära relationer redan är lagstadgat för skola och socialtjänst, samt att berörda som jobbar med frågor som rör våld

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Li Johansson Nyström

Ärende 5

Tjänsteskrivelse
2022-08-30
DNR KS 204/2022 150
Sid 2 av 4

bör fått eller få utbildning inom respektive nämnd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-08-30.

Policy mot våld i nära relationer.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anta policy mot våld i nära relationer, som därmed ersätter Våld i nära relationer handlingsplan för Herrljunga kommun.

Li Johansson Nyström
Folkhälsostrateg

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Våld i nära relationer är ett stort och allvarligt samhälls-, jämställdhets- och folkhälsoproblem. Våldet är kostsamt, både räknat i mänskliga och ekonomiska termer. För att minska förekomsten av våld i nära relationer krävs arbete på flera nivåer parallellt. Kommunens gemensamma uppdrag i det här hänseendet är att alla, inom ramen för sina uppdrag, arbetar med frågan för att göra Herrljunga kommun till en så trygg och säker plats som möjligt.

Bedömning av måluppfyllelse

Policyn tar avstamp i en vision som grundar sig i kommunövergripande mål för social hållbarhet, trygghet, jämställdhet och inkludering.

Ekonomisk bedömning

Policyn kräver inga extra ekonomiska resurser, utan ska ses som ett ramverk och stöd för det vardagliga arbetet.

Samverkan

Våld i nära relationer är ett utbrett samhällsproblem. För att kunna förebygga våld i nära relationer, och jobba för kommunens mål om att vara en trygg kommun krävs regelbunden samverkan mellan förvaltningar, verksamheter och externa aktörer, något som synliggörs i policyn.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen inkorporerades i svensk lagstiftning 2020, och ställer krav på barns rätt till ett liv fritt från våld. 2021 infördes en ny bestämmelse i brottsbalken om det nya brottet barnfridsbrott, vilket innebär att det är straffbart att utsätta barn för att bevittna vissa brottsliga gärningar i en nära relation, till exempel vålds- och sexualbrott. Att som barn utsättas för att bevittna och leva med våld i familjen/i sin närhet kan leda till trauma hos barnet. Barnet riskerar också att se våldet som något normalt. Det kan leda till att de själva kommer att använda våld som en metod för att lösa konflikter i nära relationer. Enligt vissa forskare kan det vara psykiskt mer skadligt för ett barn att uppleva våld i familjen än att själv utsättas för våld. Studier har visat att barn som upplever våld oftare än barn som utsätts för andra former av trauma utvecklar posttraumatiskt stressyndrom.¹

Att skydda barn från att utsättas och utsätta för våld i nära relation innebär också att jobba förebyggande mot våld i ungas parrelation. Konsekvenserna av våld i en parrelation kan vara mer skadliga för unga än för vuxna. Våldsutsatthet eller våldsutövande under ungdomstidens kritiska utvecklingsfas påverkar möjligheterna till en framgångsrik övergång till vuxenlivet, vilket i sin tur riskerar att få negativa konsekvenser längre fram i livet. Det finns stora likheter i det våld som förekommer i ungas respektive vuxnas parrelationer. Det gäller våldets dynamik, utveckling och process, samt upplevelser av våldet och dess konsekvenser. Den så kallade normaliseringsprocessen och våldscykeln, liksom överlappningen mellan olika former av våld, förekommer bland unga liksom bland vuxna. Det gäller också förekomsten av olika typer av våldsamma relationer och

¹ Nationellt centrum för kvinnofrid

våldsutövare. Samtidigt finns särskilda omständigheter kopplade till ungdomstiden som har betydelse för ungas, men inte vuxnas, relationsvård. Det handlar bland annat om att ungdomstiden präglas av viktiga psykosociala förändringar och är en tid av identitetsskapande, intensiv social inläring, och ökad autonomi i förhållande till föräldrar. Det är också under ungdomstiden som man börjar etablera starka känslomässiga band i parrelationer och som sexualiteten får en ökad betydelse för individen. Ungas mer begränsade erfarenheter av tidigare relationer kan också påverka hur de identifierar vad som är ett våldsamt beteende och vad som är ”normalt” i en relation.²

Att förebygga våld i nära relationer innebär att arbeta för barns rättigheter. Barnkonventionen ställer också krav på offentlig verksamhet för att stärka samverkan och en helhetssyn på barns rättigheter. Detta tar policy mot våld i nära relationer hänsyn till genom helhetssyn där arbete ska genomsyras i såväl politisk nivå som verksamhetsnivå samt genom bred samverkan för att förebygga våld i nära relationer.

Jämställdhetsbeskrivning

Majoriteten av våldsutövare för våld i nära relationer är män, och majoriteten av våldsutsatta är kvinnor. Detta gäller både inom vuxna parrelationer såväl som unga parrelationer³. Erfarenheter från behandling av barn visar att barns känsla av vanmakt riskerar att bli ännu större när deras försvarsstrategier misslyckas. Barnet kan då börja identifiera sig med förövaren och utveckla en strävan efter att bli sedd och accepterad. En son kan komma att imitera en våldsam pappas beteende. Flickor förhåller sig ofta till problemet på ett annat sätt. När pappan visar ångest, skam och skuld för sina handlingar händer det att flickan identifierar sig med och stödjer honom.⁴ Det är därför viktigt att jobba aktivt förebyggande genom tidiga insatser för att visa på alternativ till våld, men också för att främja jämställdheten i samhället och ska en god grund till lika möjligheter för kvinnor och män/pojkar och flickor.

---

² Brottsförebyggande rådet, rapport om våld i ungas parrelation

³ Brottsförebyggande rådet

DIARIENUMMER: 204/2022
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 1
GILTIG TILL: Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR: Folkhälsostrateg

Policy

Mot våld i nära relationer

Besluts: Kommunfullmäktige
Gäller för: Samtliga nämnder

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Herrljunga kommuns policy mot våld i nära relationer

Inledning

Våld i nära relationer är ett stort och allvarligt samhälls-, jämställdhets- och folkhälsoproblem. Våldet är kostsamt, både räknat i mänskliga och ekonomiska termer. För att minska förekomsten av våld i nära relationer krävs arbete på flera nivåer parallellt. Kommunens gemensamma uppdrag i det här hänseendet är att alla, inom ramen för sina uppdrag, arbetar med frågan för att göra Herrljunga kommun till en så trygg och säker plats som möjligt.

Vision

Herrljunga är en kommun fri från våld. Här lever varje invånare i ett socialt hållbart samhälle och varje barn har sin rätt till goda uppväxtvillkor och frihet från våld tillgodosedd. Herrljunga präglas av trygghet, inkludering och jämställdhet.

Definition

“Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärta, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller att avstå från att göra något den vill” – Isdal, Per (2001), Meningen med våld, Gothia förlag, Stockholm.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer uppstår sällan plötsligt. Det handlar ofta om en serie handlingar som var och en och tillsammans leder till att gränserna för vad som är acceptabelt i en relation successivt förskjuts. Det börjar ofta med knappt märkbara handlingar som leder vidare till grövre psykiska kränkningar och ibland till fysiskt våld.

Det som definierar en *nära relation* är att den normalt skulle betecknas av förtroende, vänskap/kärlek och ibland beroende. Våld i nära relationer innefattar här även *mäns våld mot kvinnor, pojkars våld mot flickor, hedersrelaterat våld och förtryck, barn som upplever våld samt barn som är direkt utsatta för våld*.

Herrljunga kommuns utgångspunkter och inriktningar

I Herrljunga kommun har arbetet mot våld i nära relationer följande utgångspunkter och inriktningar:

Utgångspunkter

- Arbetet med att motverka våld i nära relationer är en kommunövergripande fråga och ska bestå av både tidiga, förebyggande och behandlande insatser.
- Det förebyggande arbetet förs på tre nivåer; universell prevention, selektiva insatser samt indikerade insatser. De två förstnämnda sker inom projektet ”En kommun fri från våld”. De indikerade insatserna involveras i hela kommunens övriga arbete.
- Ett kontinuerligt lärande om våld i nära relationer ska ske för anställda i kommunen.

- Herrljunga kommun arbetar aktivt med både intern och extern samverkan, med andra myndigheter och med den ideella sektorn för att motverka våld i nära relationer.

Inriktningar

Kunskap och kompetens

- Grundläggande kompetens om våld i nära relationer ska finnas i alla förvaltningar. Personal, som i sina arbeten har större sannolikhet att möta personer med erfarenhet av våld i nära relationer, ska ha särskild kunskap och möjlighet till vidareutbildning inom kompetensområdet.

Helhetsperspektiv

- Alla nämnder ska verka för ett främjande och förebyggande arbete i respektive verksamhet för att motverka våld i nära relationer.

Rutiner för upptäckt

- Inom varje förvaltning finns rutiner för att tidigt upptäcka våld i nära relationer, riktat till personal, samt rutiner för hur utsatta och utövare samt barn som upplevt våld ska hänvisas för att få stöd och hjälp. I de förvaltningar där det är relevant ska ovan även gälla avseende Herrljunga kommuns invånare.

Skydd och stöd

- Alla, barn som vuxna, som utsätts för våld i nära relationer får skydd och stöd för att bryta sin utsatthet.
- Alla som utsätter för våld i nära relationer får stöd och hjälp i att bryta sitt beteende och upphöra med att utöva våld.

Våga vilja växa!

KS § 151

Dnr 2022/9 942

Fastställande av skattesats som ingår i den primära inkomstskatten

Sammanfattning

Av kommunallagen, 11 kap. 8 §, framgår att kommunstyrelsen före oktober månads utgång ska föreslå skattesats för det följande året. Enligt beslutad tidsplan ska budgetförslaget behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde 2022-11-21. Kommunfullmäktige beslutar om budgeten och fastställer skattesatsen för 2023 vid sammanträdet 2022-12-19.

Förslaget innebär oförändrad skattesats jämfört med 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-10-17

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa 2023 års skattesats till 21,94.

Beslutsgång

Ove Severin (KD) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa 2023 års skattesats till 21,94.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Fastställande av skattesats

Sammanfattning

Av kommunallagen, 11 kap. 8 §, framgår att kommunstyrelsen före oktober månads utgång ska föreslå skattesats för det följande året. Enligt beslutad tidsplan ska budgetförslaget behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde 2022-11-21. Kommunfullmäktige beslutar om budgeten och fastställer skattesatsen för 2023 vid sammanträdet 2022-12-19.

Förslaget innebär oförändrad skattesats jämfört med 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-10-17

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa 2023 års skattesats till 21,94.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: kommunens revisorer
För kännedom till: Ekonomichef

Meddelande 1

HERRLJUNGA KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2022 -10- 1 1	
Dnr	Beteckning
234/2022	200

Revisorerna i Herrljunga kommun

3 oktober 2022
Kommunstyrelsen

Granskning av ärendeberedningsprocess

Kommunens revisorer har med stöd av Deloitte AB genomfört en granskning av kommunstyrelsens ärendeberedning för att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis.

I samband med granskningen har en rapport upprättats. I rapportens sammanfattning finns iakttagelser och rekommendationer. Vår granskning bifogas detta brev.

Vi önskar få del av kommunstyrelsens syn på rapportens rekommendationer senast 2022-12-02.

För kommunens revisorer

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jonny Gustafsson".

Jonny Gustafsson

Ordförande

HERRLJUNGA
KOMMUN

Kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess

Herrljunga kommun

Oktober 2022

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	8
Bilagor	20

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga fått uppdraget att genomföra en granskning avseende kommunstyrelsens ärendeberegningsprocess.

Revisionsfråga

Säkerställer kommunstyrelsen en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i Herrljunga kommun till stor del har en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden.

Iakttagelser

- Riktlinjer, rutiner och mallar ger en tydlig beskrivning av hur ärenden inom kommunstyrelsen ska beredas.
- Ansvarsfördelningen vid initiering och beredning av ärenden är tydlig.
- Alla nya handläggare får utbildning i ärendehanteringssystem. Sedan 2021 erbjuder kansliet 4ggr per år skrivartugor för de som önskar få hjälp med tjänsteskrivelser.
- Normalt sker ärendeprocessen inför kommunstyrelsens sammanträde i en "månadsprocess" med fyra måndagar inkluderade.
- Det saknas tydliga kvalitetskriterier kring vad som är en accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag.

- Det finns inga särskilda krav i vilken ordning ärenden ska beredas.
- För vissa ärenden saknas en tjänsteskrivelse.
- Vid politisk beredning diskuteras själva sakfrågan och inte kvalitén i beslutsunderlaget.
- KS internkontrollplan för 2022 omfattar inte kontroller gällande beredningsprocessen eller kvalitet i beslutsunderlagen.
- Det råder oenighet bland förtroendevalda när det gäller kvalitet och ändamålsenligheten i beslutsunderlaget. Detta gäller framför allt allsidigheten och omfattningen av beslutsunderlaget.
- Beslutsunderlag innehåller sällan flera alternativ på lösningar, än den alternativ som ges som förslag till beslut i tjänsteskrivelsen. I beslutsunderlag ges inte heller beskrivningar av förslagets konsekvenser.
- Visa av granskade ärenden har inte fullt ut beretts i enlighet med riktlinjer och rutiner, detta gäller framför allt tjänsteskrivelser.
- De flesta områden som enligt tjänsteskrivsemallen kan konsekvensbedömas är av frivillig karaktär.
- Få ärenden återemitteras för komplettering av underlag.
- Dagens ärendehanteringssystem upplevs som ej ändamålsenligt ur en kvalitets- och effektivitetsaspekt. Det pågår dock upphandling av ett nytt ärendehanteringssystem.
- Sammanträdesprotokoll följer till stor del den angivna mallen för hur protokoll ska utformas. Protokollen anses vara informativa och enkla att förstå samt en tydlig ärendegång.

Rekommendationer

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- för en dialog i kommunstyrelsen om kvalitet på beslutsunderlagen (framför allt med avseende på allsidighet och konsekvensbedömning).
- fastställ vad som är en accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag.
- utveckla former för kvalitetskontroll av beslutsunderlag framför allt tjänsteskrivelseernas kvalitet.
- förtydliga riktlinjer gällande kravet och ev. undantag på tjänsteskrivelser.
- säkerställ att tjänsteskrivelser utformas i enlighet med tjänsteskrivelsemallen.
- ta fram och besluta om kriterier för prioriteringsordning.
- överväga att inkludera ärendeberedningsprocessen i den interna kontrollen.

Jönköping den 3 oktober 2022

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Projektleddare

Shkurte Bilalli
Projektdeltagare

Torbjörn Bengtsson
Kvalitetsgranskare

1. Inledning

Bakgrund

I en kommun fattas politiska beslut på flera olika nivåer och flödet av handlingar är omfattande. Ärendeberedning i en kommun regleras framför allt i förvaltningslagen och kommunallagen, men också i sekretesslagen och i annan speciallagstiftning. I förvaltningslagen regleras bland annat den allmänna serviceskyldigheten samt att ärendeberedning ska vara snabb/skyndsam, enkel och kostnadseffektiv.

Med hänvisning till den demokratiska processen är det viktigt att det finns fungerande system och rutiner för ärendeberedning i kommunen.

Kommunfullmäktige är enligt kommunallagen kommunens högsta beslutande politiska organ. I styrelse och nämnders uppdrag ingår att bland annat att bereda ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige. Syftet med ärendeberedning är bland annat att ge fullmäktige, styrelse och enskilda nämnder ett fullgott underlag för beslut.

Styrelsen har både beredningsansvar och ett samordnande ansvar i de fall där annan än styrelsen har berett ärenden. Att fattade beslut kommuniceras och följs upp är också viktigt.

De förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har med hänsyn till ovanstående bedömt det angeläget att genomföra en granskning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis. Granskningen avser kommunstyrelsens ärendeberedning under 2022 med återblick på 2021.

Revisionsfråga

Säkerställer kommunstyrelsen en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis?

Underliggande frågeställningar

- Finns dokumenterade, aktuella och ändamålsenliga styr- och stöddokumentet för ks ärendeberedning?
- Finns en tydlig och ändamålsenlig roll- och arbetsfördelning vid initiering och beredning av ärenden? Efterlevs dessa? Sker tillräcklig dialog mellan ks och nämnderna i samband med ärendeberedningar?
- Finns det riktlinjer och rutiner som säkerställer en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess?
- Är beslutsunderlagen ändamålsenligt utformade utifrån variablerna tydlighet, allsidighet och saklighet? Återremittering av ärenden sker inte i en oproportionerligt stor andel?

- Ger protokollen tillräcklig och begriplig information för att mottagaren ska förstå besluten?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom dokumentgranskning, intervjuer och webbenkät-
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Insamling av granskningsunderlag har skett genom:

Dokumentgranskning

Samtliga dokument som bedöms ha bäring på ärendeberedning i Herrljunga kommun har samlats in, genomgått/analyserats och bedömts. Vilka dokument som granskats redovisas under kapitlet som berör styr- och stöddokumentet.

Intervjuer

Intervjuer har genomförts med följande politiker inom och tjänstemän.

- Ordförande i kommunstyrelse.
- Oppositionsråd, kommunstyrelse.
- Nämndsamordnare för kommunfullmäktige.
- Nämndsamordnare för kommunstyrelsen.
- Kommundirektör.

Webbenkät

För att få en bild över hur ledamöter i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen uppfattar och bedömer ärendeberedningsprocessen och kvalitet på beslutsunderlag fick samtliga ledamöter (både ordinarie och ersättare) möjlighet att besvara ett antal frågor och påståenden.

Av totalt 50 ledamöter i kommunfullmäktige (31 ordinarie och 19 ersättare) besvarades frågor av 24 ledamöter, varav 20 avser ordinarie ledamöter (*svarsfrekvens 64%*) och 4 avser ersättare (*svarsfrekvens 21%*).

Av totalt 22 ledamöter i kommunstyrelse (11 ordinarie och 11 ersättare) besvarades frågor av 8 ledamöter, varav 7 avser ordinarie ledamöter (*svarsfrekvens 64%*) och en avser ersättare (*svarsfrekvens 5%*).

Stickprovsgranskning

För att få en uppfattning i vilken mån interna riktlinjer och rutiner följs har vi översakligt granskat fem utvalda beredningsärenden under 2021. Vi har även bedömt kvalitet i underlaget med utgångspunkt i de bedömningskriterier som vi valt att tillämpat i denna granskning (mer om bedömningskriterier senare).

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloittes interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

Revisionskriterier

Lagstiftning

5 kap, kommunlagen anger vad som gäller kring beredning till kommunfullmäktige (KF). Av 26–37 §§ framgår bland annat att; för ärende som beslutas av KF finns regler i kommunallagen om beredningstvång, ett ärende i KF ska som regel beredas av KS och den nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör, innan det får avgöras av KF.

För KS innebär beredningstvånget att styrelsen ska yttra sig i ärende som beretts av annan nämnd, samt lägga fram förslag till beslut om ingen annan nämnd gjort det. Alla ärenden som inte omfattas av undantagen måste beredas.

Beredningen syftar till att ge KF ett tillförlitligt och allsidigt belyst underlag för beslut. I detta måste ingå ett visst mått av sakprövning. I kommunallagen följer detta av att nämnderna och fullmäktigeberedningarna förutsätts utforma förslag till beslut i ärenden.

I kommunallagen finns inte beredningstvång för nämnder, men regler för beredning kan finnas i nämndernas reglementen.

Enligt regeringsformens allmänna krav på saklighet och opartiskhet ska beslutsunderlag vara korrekta till sitt innehåll. Vidare, ställer förvaltningslagen krav på beredning av ärenden som överklagas som förvaltningsbesvär. Därtill finns speciallagstiftning som föreskriver särskilt beredningsförfarande. Bristande beredning kan leda till att fullmäktiges beslut upphävs.

Allmän praxis och bedömningskriterier

Nedan redogörs kortfattat för Deloitte's iakttagelser och tolkning av lagstiftning kopplade till ärendehantering och ärendeberegning. Dessa utgör till stor del bedömningskriterier i denna granskning.

Hantering och beredning av ärenden och beslutsunderlag utgör en viktig del i den demokratiska processen och det politiska arbetet. De förtroendevalda som fattar beslut ska ha tillräckligt underlag för att kunna göra väl avvägda bedömningar som grund för sina beslut och ha insikt i vilka beslutsalternativ som finns och vilka konsekvenser de medför. Det är av stor vikt för demokratin att ärenden som de förtroendevalda beslutar om är analyserade, lagliga, konsekvensbedömda, objektiva, förståeliga och innehåller tillräcklig information.

Beredningsprocessen ska vara transparent så att det tydligt kan utläsas hur ärenden initierats, vem eller vilka som svarar för olika delar av ett beslutsunderlag och på vilket sätt ärendet beretts i olika led i organisationen.

Vidare är det viktigt att beredningsprocessen inte påverkas av brister inom tjänsteorganisationen eller av brister i samarbetet mellan tjänstemän och förtroendevalda. Det är de anställda tjänstemännen som ska ta fram underlag till de politiska besluten och underlagen ska omfatta bedömningar som hjälper de förtroendevalda att se vilka sakliga och rättsliga utrymmen det finns för att fatta olika former av beslut.

För att svensk lag och dess intentioner ska uppfyllas behöver det finnas en tydlig ordning avseende ärendeberegning och styrning för att säkerställa tjänstemäns saklighet och oberoende och motverka informell styrning i form av politiserade beredningsunderlag.

En informell styrning kan vara problematisk utifrån ett medborgarperspektiv eftersom medborgarnas insyn och granskning av den kommunala organisationen försvåras när det inte längre är tydligt vem som i realiteten fattat vilket beslut, berett ett ärende eller upprättat ett beredningsunderlag. På så vis kan även en informell styrning försvåra de förtroendevalda revisorernas arbete med ansvarsutkrävande och arbetet för den politiska oppositionen.

Det ställs också krav på beredningsarbetet där följsamhet inför lagen, saklighet, objektivitet och allsidighet är tvingande principer. De beslutsförslag som tas fram under beredningen ska dessutom vara konsekvensbedömda. När det är möjligt ska också flera förslag till beslut presenteras.

Det är dessutom angeläget att kunna fastställa vem som arbetat fram vilket beslutsunderlag när det kommer till ansvarsutkrävande. Det behöver alltså framgå tydligt av materialet vilken tjänsteman som författat underlaget enligt gällande lagstiftning och antagna politiska riktlinjer samtidigt som de kommunala protokollen tydligt dokumenterar de förtroendevaldas bedömningar och ställningstaganden.

Om ärendeberegningsprocessen inte är tillräcklig finns risk att besluten inte blir väl underbyggda, vilket till exempel enligt vår bedömning kan leda till:

- Beslutet är inte juridiskt hållbart och kan bli upphävt.
- Beslutet får oönskade ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser.
- Förtroendet för kommunen kan påverkas negativt.

Det finns också en risk att ärenden inte blir behandlade. Dessutom kan ärendehandläggningstiden förlängas vid återremiss p.g.a. bristfälliga underlag.

Sammanfattningsvis bör en ärendebereदन enligt vår bedömning präglas av:

- En tydlig ordning för ärendebereदन.
- En tydlig rollfördelning mellan förtroendevalda och tjänstemän avseende ärendebereदन.
- Transparens avseende författare och handläggare i beredningsprocessen, där det av färdigställda underlag framgår vem som författat underlagets olika delar och i vilken roll de utfört sina uppdrag.
- Tjänstemännens saklighet, oberoende och allsidiga beredningsarbete inom ärendeprocessen där underlagen innehåller alternativa och konsekvensbedömda beslutsförslag i enlighet med gällande lagstiftning. När det är möjligt bör flera beslutsförslag presenteras.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

Finns dokumenterade, aktuella och ändamålsenliga styr- och stöddokumentet för ks ärendebereidning?

Kommunallagen uppger inte några krav på kvaliteten i beredningen, utan det är kommunfullmäktige i kommunen som avgör om beredningen ger ett tillräckligt underlag för att fatta beslut. Därför, för att ärendebereidningen ska vara effektiv och kvalitetssäker behöver det finnas aktuella styrdokument som anger hur olika typer av ärenden ska beredas inom kommunen.

Nedan anges och beskrivs kortfattat för styr- och stöddokumentet som reglerar ärendebereidningen i Herrljunga kommunen.

Lokala styrdokument och rutiner

Kommunfullmäktiges arbetsordning

Med utgångspunkt i kommunallagen anger dokumentet "arbetsordningen för Herrljunga kommunfullmäktige (KS 233/2020 910)" anvisningar om fullmäktiges arbetsuppgifter samt åligganden. Av arbetsordningen framgår bland annat att om fullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska behandla ska beredas. Kommunstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden. Vidare, framgår det att kommunfullmäktiges ordföranden bereder i samråd med vice ordföranden revisorernas budget.

Till viss del beskriver arbetsordning beredning av motion och medborgslag. Hanteringen beskrivs även i ärendehanboken. Enligt arbetsordning ska medborgarförslag och motioner besvaras av kommunfullmäktige senast ett år efter att de inkommit. Ej besvarade medborgarförslag och motioner ska återrapporteras till kommunfullmäktiges sammanträden i april och september. Administration- och kommunikationsenheten ansvarar för återrapporteringen av ej besvarade medborgarförslag och motioner.

Reglemente för kommunstyrelsen (KS)

Utöver vad som framgår i lagstiftning och kommunfullmäktiges arbetsordning regleras kommunstyrelsens övergripande ansvar, strategiskt ansvar och fastställda funktionsansvar i reglemente för kommunstyrelse.

I reglementsbestämmelser för kommunstyrelsen Herrljunga kommun (KS 87/2018 101) beskrivs även kommunstyrelsens ansvar avseende ärendebereidning. Av 48 § framgår att de ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet skall beredas av presidiet, arbetsutskott eller på delegation av tjänsteperson om beredning behövs. Efter beredning ansvarar ordföranden för ärenden till kommunstyrelsen och fastställer dagordning.

Riktlinjer för dokument- och ärendehantering (Ärendehandboken)

I syfte att dokumentation och handläggning av ärenden sker på ett enhetligt, effektivt samt professionellt har kommunstyrelsen fastställt Riktlinjer för

dokument- och ärendehantering (fastställd: KS § 14/2016-01-18, reviderad KS § 186/2019-11-18).

Riktlinjen beskriver strukturen för ärendeberedningen samt anger vad som åligger i respektive roll och gedigen beskrivning av dokumenthanteringsprocessen. Riktlinjer är ett gemensamt dokument och gäller samtliga förvaltningar i Herrljunga kommun.

I kommunens riktlinje dokument- och ärendehantering konkretiseras främst chef, handläggare och nämndsamordarens roll och arbetsuppgifter för respektive moment inom ärendeberedningsprocessen.

Den redogör för dokumenthanteringsprocessen och respektive medarbetares roll inom processen. Detta innebär att alla medarbetare i kommunen åläggs ett ansvar för dokumenthanteringen som är lika för alla. Alla anställda inom Herrljunga kommun är skyldiga att följa dessa riktlinjer och använda anvisade IT-verktyg och mallar.

I ärendehandboken redogörs för hur handläggning av motioner och medborgarförslag ska hanteras från initiation till slutredovisning.

Ansaret för att ärendehandboken följs ligger på förvaltningscheferna och nämndordföranden. Med stöd av detta får nämndsamordnaren skicka tillbaka beslutsunderlag till handläggarna om dokumenten inte uppfyller handbokens regler. Nämndsamordnaren får också ta bort ärenden ur dagordningen om underlagen inte lämnas in i tid inför utskick av kallelse.

Rutin för beredningsprocess för kommunstyrelsen

Rutinen reglerar hur kommunstyrelsens beredning ska hanteras i praktiken. Sammantaget redogörs den politiska processen vid beredningen inför ett sammanträde samt vilka som deltar vid beredningen.

Mall tjänsteskrivelse

Utöver ovannämnda riktlinjer, rutiner och instruktionen finns en mall för tjänsteskrivelser. Mallen ska utgöra ett stöd för handläggarna för struktur på tjänsteskrivelse samt vad respektive rubrik ska innehålla.

Mallen anger att tjänsteskrivelsen ska innehålla följande rubriker; sammanfattning, beslutsunderlag, förslag till beslut, bakgrund, konsekvensanalyser (*Ekonomisk bedömning, Juridisk bedömning, Miljökonsekvensbeskrivning, FN:s barnkonvention, Jämställdhetsbeskrivning och Samverkan. Ekonomisk bedömning och samverkan är två obligatoriska rubriker*), motivering av förslag till beslut, expedieras till/För kännedom samt signering.

Mallen ska även fungera som en checklista över de saker ett beslutsunderlag ska innehålla.

Finns en tydlig och ändamålsenlig roll- och arbetsfördelning vid initiering och beredning av ärenden? Efterlevs dessa? Sker tillräcklig dialog mellan KS och nämnderna i samband med ärendeberedningar?

Kommunstyrelsens presidium

Kommunstyrelsens presidiums beredningsansvar beskrivs i dokumentet "Instruktion till kommunstyrelsens presidium för mandatperioden 2019-2022".

Av instruktionen framgår att de ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen, skall beredas av ks presidium eller på delegation av tjänsteman om beredning behövs. Ordföranden eller kommundirektören överlämnar sådana ärenden till presidiets beredning.

För mandatperioden 2019-2022 består ks presidium av tre ledamöter; ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Kommunstyrelsens ordförande

Ordförande är ytterst ansvarig för ärenden beredda till kommunstyrelsens sammanträde. Efter att presidiet berett ärenden inför ks sammanträde, fastställer ordföranden slutgiltigt ärendelistan och fastställer ordförandens förslag till beslut i samtliga beredda ärenden.

Det är ordföranden (i diskussion/samråd med övriga ledamöter i presidiet) som bedömer vilka ärenden som ska behandlas vid kommande sammanträde och i vilken ordning, den så kallade föredragningslistan. Vid beredningen avgör ordföranden även om det finns ärenden som bör flyttas till senare sammanträdesdatum.

Kommundirektör

Kommundirektören har det yttersta ansvaret för beredningen av samtliga ärenden till kommunstyrelsens presidium. Hen har övergripande ansvar för hanteringen av ärenden inom egen förvaltning samt att säkerställa att beslutsunderlag och handlingar till kommunstyrelsens sammanträde lämnas in enligt schema. Vidare, ska kommundirektören säkerställa att arbetsprocessen håller god kvalitet och att de handlingar som lämnar förvaltningen följer gällande regelverk, styrdokument samt principen om saklighet och opartiskhet. Kommundirektören bedömer dock inte sakfrågorna endast om det är tillräckligt underlag.

Kommundirektören är även ansvarig att kompletterade uppgifter inkommer från nämnd eller bolagsstyrelser.

Enligt intervjun har kommundirektören till viss del uppdrag att fördela ärenden från KF till lämplig nämnd/förvaltning/handläggare. Detta sker oftast igenom dialog vem som bäst kan utreda denna fråga.

Kommundirektören ansvarar för att beviljade motioner/medborgarförslag inom det egna verksamhetsområdet verkställs. Hen ansvarar för att ärendehandboken följs.

Nämndsamordnare

De administrativa delarna kring kf och ks sammanträden hanteras av nämndsamordnare. I dagsläget finns två samordnare, en som fokuserar mot kf och en som fokuserar mot ks. Deras arbetsuppgifter finns beskrivna i dokumentet "arbetsbeskrivning" framtagen år 2019. Samordnare arbetar framför allt efter politikerns frågor och ansvar bland annat för att bevaka ärenden som ska tas upp till beslut, sammanställa och skicka ut kallelse, upprättning av protokoll samt expediering av protokollsutdrag. Utöver detta ansvarar samordnaren att bereda och samverka med förvaltningar.

Enligt intervjuer har samordnare möjlighet att lämna synpunkter på exempelvis förslag på ärenden. Och om ärendet inte är inlämnat i tid kan de hänvisa ärendet till nästa sammanträdestillfälle.

Handläggare

Handläggarens ansvar och uppgifter finns beskrivna i ärendehandboken.

Handläggaren ansvarar för handläggning av ärenden och diarieföring av in- och utgående e-post i kommunens interna ärendehanteringssystem (EDP), egenupprättade handlingar och tjänsteskrivelser. Handläggare är ansvarig att skapa sakliga och opartiska beslutsunderlag. Utöver handläggning och diarieföring har respektive handläggare genom sin sakkunskap i ansvar att utarbeta beslutsunderlag till nämnd samt en plan för när ärendet ska behandlas. Fortsatt ansvarar handläggaren för att beslut tas i rätt instans och med hänsyn till riktlinjer och befintliga styrdokument. Handläggare närvarar oftast vid presidieberedningen (såvida inte ärendet är ren rutin) och föredrar för presidiet bakgrunden samt förslag till beslut.

När det gäller dialogen mellan tjänstepersoner och beslutsfattare menar representanter från KS att den över lag är välfungerande. Under den politiska beredningen sker en genomgång av dagordningen för kommande sammanträde och de förtroendevalda har möjlighet att ställa frågor om ärenden som ska upp för beslut till kommundirektören samt eventuellt andra tjänstepersoner som är närvarande.

Bedömning och kommentar

Vår samlade bedömning är att det till stor del finns dokumenterade, aktuella och ändamålsenliga styr- och stöddokumentet för kommunstyrelsens ärendeberedning.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Av fullmäktiges arbetsordning och kommunstyrelsens reglemente framkommer i begränsad utsträckning vägledning eller krav på ärendeberedningens form och innehåll. Det är i första hand ärendehandboken och rutin för beredningsprocess i kommunstyrelsen som utgör en vägledning för handläggning och utformning av ärenden och dokument inom kommunstyrelsen.

Mallen för tjänsteskrivelsen med tillhörande beskrivning bör också ge ett gott stöd för handläggare när det gäller struktur och utformning och innehåll i tjänsteskrivelse. Vår uppfattning att kombinationen av befintliga riktlinjer, rutiner och anvisningar bör ge goda förutsättningar för en effektiv beredning av ärenden och en god kvalitet på beslutsunderlaget. I vilken utsträckning riktlinjer, rutiner och anvisningar efterlevs behandlas inte i detta kapitel.

Av ärendehandboken framgår att alla beslut som ska upp till KF behöver en tjänsteskrivelse. I våra stickprov (mer om detta i senare kapitel) har vi noterat att det förekommer beslutsunderlaget som innehåller en ordförandeskrivelse i stället för tjänsteskrivelser. Vi menar inte att det är fel med ordförandeskrivelsen, vi anser att det är oklart vad som gäller vid ev. undantag från riktlinjer gällande tjänsteskrivelse. Vi anser att det är otydligt i vilka situationen är det ok med undantaget från tjänsteskrivelse.

Vår samlade bedömning är att det till stor del finns en tydlig och ändamålsenlig roll- och arbetsfördelning vid initiering och beredning av ärenden.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning vid initiering och beredning av ärenden. Bedömningen grundar sig i att det finns dokumenterade rutiner som beskriver processen och roller för beredning av ärenden. De aktuella styr- och stöddokumentet tydliggör och konkretiserar tydligt politikerns och tjänstemannarollen samt vad som åligger i deras ansvar.

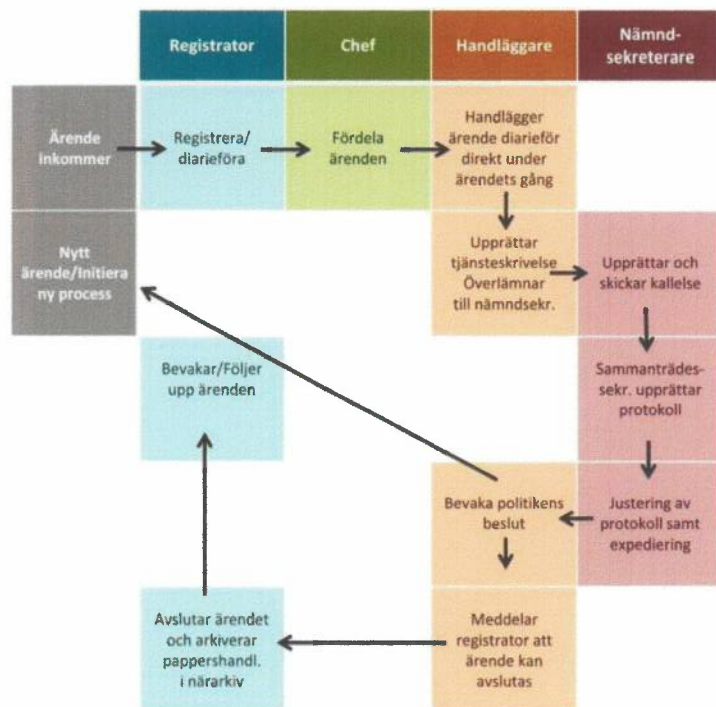
Vi noterar att handläggare bär relativt stort ansvar när det gäller tjänstemannaberedningen, både på bredden och djupet. De ansvarar för hela ärendeprocessen från inkommen handling till verkställt beslut och återrapportering av beslut. inkl. myndighetsutövning, verkställighet och delegeringsbeslut.

De intervjuade politiker och tjänstemän anser att beslutade roll- och arbetsfördelning i huvudsak efterlevs.

Finns det riktlinjer och rutiner som säkerställer en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess?

Rutiner och flöden för ärendeberedningsprocessen beskrivs framför allt i riktlinjer för dokument- och ärendehantering (Ärendehandboken) men även i rutiner beredningsprocessen inom kommunstyrelsen. Nedan redogörs kortfattat för hur vi har uppfattat att ärendeberedningsprocessen går till, från början till slut.

Nedan bild redogör för ärendeberedningsprocessen och ansvarsfördelning i Herrljunga kommun.

Källa: Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Ärendehanteringsprocess och ansvarsfördelning

Initiering

Ärenden till kommunstyrelsen kan komma från en nämnd, kommunalt bolag, tjänsteperson inom ks förvaltning, uppdrag från kommunfullmäktige, och/eller en extern part. Ärenden kan initieras genom uppdrag från politiken eller chef, eget initiativ eller inkommande post/e-post.

Beroende på hur ett ärende initieras hanteras det på olika. Samtliga ärenden upprättas i ärendehanteringssystemet.

Ett ärende som initieras av politiken i kommunen hanteras av kansliet i samband med expediering. Första handlingen i ärendet övergår till en beslutsparagraf och fördelas därefter. Ärenden som initieras på uppdrag av chef eller eget initiativ tilldelas till en handläggare som ansvarar för att ärendet upprättas. Inkommande ärenden genom post/e-post registreras till ett ärende av kommunens registrator i samråd med chef eller handläggare.

Kommunkansliet hanterar upprättandet av ärendet i EDP och pappersarkivet.

Av kommunallagen (2017:725) framgår att varje ledamot i fullmäktige får väcka motioner, inkl. ledamöter i styrande majoritet. Motioner väcks oftast av oppositionen.

Beredningsorgan avseende motioner utses av kommunfullmäktige.

Ärendefördelning

Kommundirektören ansvarar för att inkomna ärenden behandlas och handläggare för respektive ärende utses. Detta sker genom forum för ärendefördelning, bestående av kommundirektör, nämndsmordnare samt kommunikationschef. Hur ärendefördelningen i praktiken sker hanteras separat på varje förvaltning. Nämndsamordnare informera berörd handläggare om beredningsansvar enligt överenskommelse vid tjänstepersonberedningen.

Enligt intervjuer finns det möjlighet för en handläggare som tilldelats en ärende att återlämna uppdraget ifall den bedömer att den inte är lämplig för detta uppdrag.

Tjänstemannaberedning

Generellt

Utsedd handläggaren utreder och bereder ärenden. Vid beredningen använder handläggaren den kommunövergripande mallen för tjänsteskrivelse samt tar stöd av riktlinjen för dokument- och ärendehantering. Handläggare beslutar i samråd med närmaste chef om ärendet ska skickas på remiss, internt eller

extern. Vid behov bifogas ytterligare underlag till ärendet utöver tjänsteskrivelsen (ex. rapport, karta, beräkningar etc).

Efter att ärendet är slutberett anmäls det av ansvarig handläggare till kommunstyrelsens sammanträde. Ifylld tjänsteskrivelse bifogas underlag till ärendet i tjänsteskrivelse. Vid behov bifogas ytterligare underlag utöver tjänsteskrivelsen (ex. rapport, karta, beräkningar etcetera).

Ärenden som bereds av kommunstyrelsens egen förvaltning

Vid en tjänstemannaberedning av ärenden som bereds av kommunstyrelsens egen förvaltning sker i form av en mjuk- och skarp beredning.

Vid den mjuka beredningen efterfrågas ytterligare kompletterande underlag som är av relevans till den skarpa beredningen. Den intervjuade menar att det sker ytterst sällan att allt underlag är komplett i samband med den mjuka beredningen.

Politisk beredning

Ks presidiet sammanträder måndagar. Normalt sker ärendeprocessen inför kommunstyrelsens sammanträde i en månadsprocess med fyra måndagar inkluderade, enligt nedan.

Måndag 1 (3 veckor till sammanträdet) = Presidiet bereder ärenden, inför presidiet formella ärendeberedning, med kanslichef/ersättare och kommundirektör.

Måndag 2 (2 veckor till sammanträdet) = Kommunstyrelsens presidium.

Slutberedning av ärenden inför ks sammanträde. Ordförande fastställer därefter ärendelista och beslutsförslag från ordföranden.

Måndag 3 (1 vecka till sammanträdet) = Presidieöverläggning med kommundirektör.

Måndag 4 (ks sammanträdet).

Vid den politiska beredningen går presidiet igenom de ärenden som anmälts till sammanträdet. Ks presidiet, kommundirektör och samordnare är alltid med på beredningsmötena.

Vid ärenden som bereds av andra nämnder går ks presidium igenom underlaget och beslutar om underlaget är tillfredsställande. Om underlaget bedöms bristfälligt begärs komplettering av ansvarig handläggare. När underlaget anses tillräckligt beslutar kommunstyrelsens ordförande att anta nämndens/förvaltningens förslag till beslut som sitt eget eller att ett eget förslag (presidie- eller ordförandeförslag). Vi behov tas även tjänstemän med på presidiemötena, till exempel vid motioner.

Vid ärenden som bereds av kommunstyrelsens förvaltning föredrar handläggare för presidiet bakgrund samt förslag till beslut. Ks presidiet tar ställning till om underlagen är tillräckliga eller om de behöver kompletteras och diskuterar med handläggaren förslag till beslut. Vid beredningen diskuteras även behovet av att handläggare föredrar ärendet muntligt vid kommunstyrelsens sammanträde eller om de skriftliga underlagen anses tillräckliga.

Efter att ordföranden har antagit förslaget fastställs därpå dagordning och utskick av kallelse sker.

Av intervju framgick att vid politisk beredning diskuteras själva sakfrågan och inte kvalitén i underlaget. Diskussioner förs på politisk nivå om tjänsteskrivelsen bedöms gå igenom. Om tjänsteskrivelsen håller en god kvalitet bedöms inte i den politiska beredningen. Ks presidium brukar inte ifrågasätta tjänsteskrivelser vid beredning.

I samband med faktakontroll uppger en representant från kansliet följande: " Att enbart sakfrågan diskuteras på beredningarna stämmer inte riktigt. På beredningen kan det hända att man anser att underlaget är otydligt eller inte komplett, då sänds det ju tillbaka för komplettering. Inte kring själva förslag till beslut, men underlaget. Detta händer med underlag som går direkt till KS, inte

de som har passerat nämnd så klart". Vår skrivning baseras på vad som framkommit i intervjuer med politiker inom KS. Vi har bedömt att den nya informationen inte påverkar vår slutliga bedömning och/eller rekommendationer och därför kvarstår dessa. Baserad på ovanstående förefaller det finnas olika uppfattningen vad som gös/inte görs i samband med politisk beredning. Som i sig är en intressant iakttagelse att fundera vidare på.

Ks presidie beslutar även hur ärendet ska hanteras och i vilken ordning vid sammanträdet.

För att förbereda sig och kunna ta ställning till förslag till beslut från ks ordförande diskutera ärenden innan nästkommande sammanträde inom gruppmötena.

I intervjuer uppger ks presidium att de upplever att de har en bra ärendeberedningsprocess och diskussion kring ärenden. Ks presidium ser hela ärendelistan och har tillgång till de via ärendehanteringssystemet. Vidare uppges att nämnsamordnaren är stor och värdefullt stöd i ärendeberedningsprocessen.

Nämnsamordnare uppger att underlag som skickas till ks presidium inte alltid är komplett och korrekt. I de fallen måste nämnsamordnare informera handläggare om saknat eller bristfälligt underlag. Detta sker oftast vid mjukberedning. Vid den skarpa beredningen blir det inga fler ändringar.

Sammanställning och utskick av kallelse

Nämnsamordnaren sammanställer kallelse och föredragningslista inför sammanträdet. Formellt hanteras utskicket av kallelsen av ordföraren. I praktiken görs detta av nämnsamordnaren och sker 5 dagar innan ett sammanträde ska ske. Vid utformning av kallelse har kommunen en mall att utgå ifrån.

Mötesprotokoll, anslag och publicering

Mötesprotokoll förs vid sammanträden, formellt hanteras det av ordföraren. I praktiken hanteras det av nämnsamordnaren. Vid sammanträdet antecknas närvaro, förslag till beslut, reservationer och omröstningar samt beslut av sekreteraren.

Ett protokoll ska justeras senast 14 dagar efter sammanträdet av ordförare och utsedd justerare. Sammanträdesprotokoll publiceras på kommunens digitala anslagstavla.

Stödsystem/ Ärendehanteringssystem EDP

Kommunen har idag ett ärendehanteringssystem EDP som upplevs inte fullt ut fungera enligt de intervjuade. Kommunen har i dagsläget en pågående upphandling av ett nytt ärendehanteringssystem.

Rutiner och former finns för att kvalitetssäkra beslutsunderlag?

Ärendehandboken redogör för dokumenthanteringsprocessen och respektive medarbetares roll i processen. Ärendehandboken redogör även för syfte med mallen för tjänsteskrivelse. Enligt handboken fungerar tjänsteskrivsemallen som checklista över vad beslutsunderlaget ska innehålla. Bland annat ska en tjänsteskrivelse innehålla förslag eller begäran som syftar till att kommunstyrelse ska fatta ett beslut, till exempel godkänna en åtgärd eller verksamhet. Ärendehandboken redogör även för innehåll under respektive rubrik i tjänsteskrivelse.

Ärendehandboken anger även handläggarens ansvar kopplat till kvalitet på underlaget; att skapa sakliga och opartiska beslutsunderlag, kontrollera att hänsyn tagits till gällande styrdokument, att riktlinjer för styrdokument har beaktats.

I mallen för tjänsteskrivelse förtydligas ytterligare vad skrivelsen ska innehålla. Under varje rubrik finns kommentarer och anvisningar kring vad som ska ingå

och göras under denna rubrik. För vissa rubriker anges även syfte med innehållet.

Enligt intervjuade finns inga konkreta kriterier om vad som anses som accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag. Det finns ingen mall att stämma av att beslutsunderlag har en accepterad kvalitetsnivå förutom det som beskrivs tidigare.

När det gäller kvalitetskontroll av underlaget uppges i intervjuer att i samband med politisk beredning inte bedöms kvalitet på beslutsunderlag (till exempel att lagstadgade krav uppfylls). Enligt de intervjuade har politiker tillit till tjänstepersonerna och utgår ifrån att beslutsunderlaget är korrekt och komplett. Det som dock vanligtvis kontrolleras är att tjänsteskrivelse och beslutsunderlag innehåller all nödvändig information och är komplett. Det är normalt nämndsamordnaren som utför kontroll av underlaget.

Enligt kansliet följs riktlinjer och anvisningar inte alltid av handläggare. Det blir därför nämndsamordnares uppgift se till att tjänsteskrivelsen innehåller det som krävs. Det händer att samordnare måste påpeka för handläggare att ändra något, till exempel om något inte tagits med. Det händer även att tjänsteskrivelse har ett komplicerat språk, vilket öppnar möjlighet för tolkningsutrymme.

Inom ramen för kvalitetssäkring av beslutsunderlag får enligt intervjuade alla handläggare utbildning i ärendehantering. I utbildningen ingår hur ärende anmäls, process, förslag till beslut etc. Vidare erbjuder kansliet sedan 2021, skrivarstugor, 4 ggr/år, för hjälp med tjänsteskrivelser, till exempel formuleringar.

Bedömning och kommentar

Vår samlade bedömning är det till stor del finns riktlinjer och rutiner som säkerställer en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess i Herrljunga kommun.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Baserat på dokumentgranskning är bedömningen att ärendeberedningsprocessen är väl beskriven. Bör ge goda förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig ärendeberedning. Ärendeberedningsprocess är konkretiserat, preciserat samt formaliserat i form av rutiner och riktlinjer. Vi ser positivt på att de riktlinjer som avser kommunstyrelsens beredningsprocess är beslutade av kommunstyrelsen.

I vilken utsträckning riktlinjer för ärendehanteringsprocessen och/eller ansvarsfördelning efterlevs i praktiken är svårt att dra någon säker slutsats om. Enligt de intervjuade är efterlevnaden hög och vi har inte sett något som tyder på att så inte är fallet. Huruvida efterlevnad av riktlinjer leder till att beslutsunderlag är av god kvalitet behandlas i nästa avsnitt.

Vi noterar att gällande riktlinjer och anvisningar finns inga särskilda formkrav som avser vilket ordning ärenden ska beredas i de beredningsorganen.

I gällande riktlinje och anvisningar saknas tydliga kvalitetskriterier för beslutsunderlagens kvalitet (acceptabel kvalitetsnivå), förutom det som anges i tjänsteskrivelsemallen. Tjänsteskrivelsemallen fungerar dock som en checklista över vad ett beslutsunderlag ska innehålla och inte direkt acceptabel kvalitetsnivå.

Ärendehandboken redogör framför allt för ärendeberednings – och dokumenthanteringsprocessen och respektive medarbetares roll inom processen. Tjänsteskrivelsemallen med förklarande text är tänkt att fungera som en checklista över de saker ett beslutsunderlag ska innehålla.

Det ses även som en kvalitetskontroll att den handläggare som har skrivit fram ärendet också är den som i vissa fall deltar vid politisk beredning och i sammanträde för att redovisa ärendet. Vidare, får alla handläggare utbildning hur ärende anmäls, process, förslag till beslut etcetera. De har även möjlighet

att få hjälp med tjänsteskrivelser, till exempel formuleringar i samband med skrivarstugor. Deltagande i skrivarstugor är dock frivillig.

Att ha tillit till professionen (tjänstepersonerna) ser vi inga problem med, däremot ställer vi oss tveksamma till att man utgår ifrån att beslutsunderlaget som levereras av professionen alltid är rätt och inte behöver kvalitetskontrolleras. Enligt vår uppfattning finns ingen motstridighet mellan tillit och kontroll, tvärtom dessa kompletterar varandra.

intervjuer visar att det i samband med politisk beredning inte bedöms kvalitet på beslutsunderlag (till exempel att lagstadgade krav uppfylls). Enligt de intervjuade har politiker tillit till tjänstepersonerna och man utgår ifrån att beslutsunderlaget är korrekt och komplett. Det som dock vanligtvis kontrolleras är att tjänsteskrivelse och beslutsunderlag innehåller all nödvändig information och är komplett. Det är normalt nämndsamordnare som utför kontroll av underlaget.

Vi har i granskningen tagit del av kommunstyrelsens internkontrollplan för 2022. Vi kan konstatera att planen inte omfattar kontroller av beredningsprocessen eller kvalitet i underlagen. Kommunstyrelsen har inte bedömt området som riskfyllt.

Är beslutsunderlagen ändamålsenligt utformade utifrån variablerna tydlighet, allsidighet och saklighet? Återremittering av ärenden sker inte i en oproportionerligt stor andel?

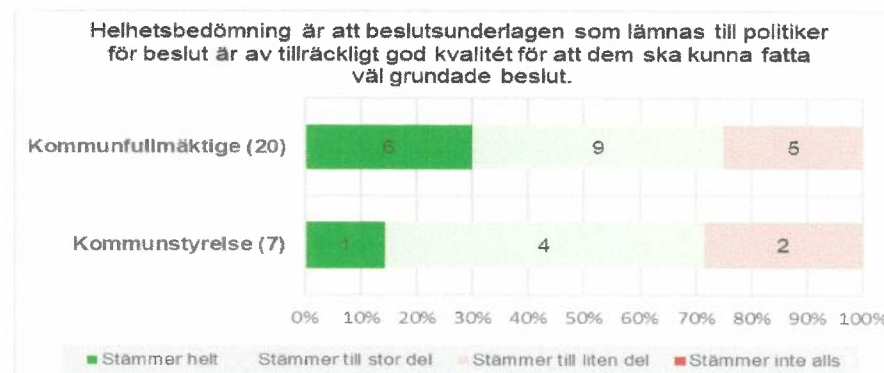
Laktager från intervjuer och webbenkäten

Som tidigare nämnts har det inom ramen för denna granskning genomförts en enkätundersökning. I enkätundersökning ingick frågor avseende de förtroendevaldas uppfattning om ärendenas kvalitet.

I nedanstående diagram presenteras resultatet för såväl kommunfullmäktige som för kommunstyrelsen (Då få ersättare besvarade enkäten redovisas endast

resultat för ordinarie ledamöter). Ett urval av iakttagelserna framgår under respektive diagram.

I diagram 1 framgår att en majoritet av de svarande ledamöterna i kommunfullmäktige och kommunstyrelse anser att beslutsunderlagen är av tillräckligt god kvalitet för att de ska kunna fatta välgrundade beslut. Ledamöterna i kommunfullmäktige är något nöjdare än ledamöter i kommunstyrelsen.

Diagram 1:

Sammanlagt 75 % av enkätens respondenter från kommunfullmäktige och 71% från kommunstyrelsen instämmer helt eller till stor del att beslutsunderlagen är av tillräckligt god kvalitet.

Även de intervjuade politikerna anser att beslutsunderlagen håller tillräckligt hög kvalitet för att fatta välgrundade beslut. Även om det förekommer individuella skillnader i beslutsunderlagen beroende av handläggare i ärendet samt vem som har skrivit tjänsteskrivelsen.

I diagram 2 redovisas sammanställning av enkätsvar avseende frågan om beslutsunderlag inkl. tjänsteskrivelse är ändamålsenligt utformade med avseende på omfattning, begriplighet, saklighet, allsidighet samt tydlighet.

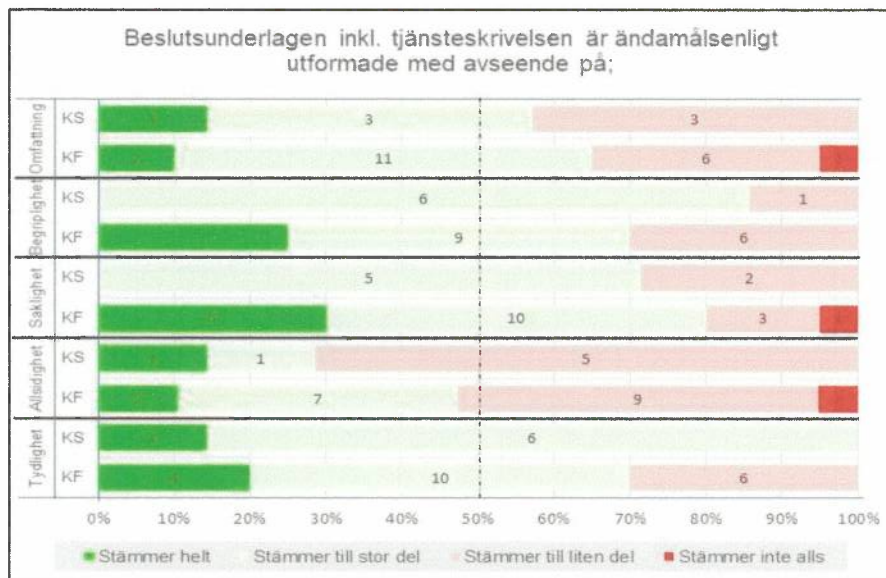

Diagram 2: (KS=kommunstyrelse, KF = Kommunfullmäktige)

Enkätundersökning indikerar oenighet bland respondenter när det gäller ändamålsenligheten i beslutsunderlaget. Detta gäller framför allt allsidigheten, där 52% av respondenter från KF och 71% från KS uppgav att beslutsunderlaget inte är allsidigt (svarat med instämmer inte alls eller instämmer till liten del).

Relativ stor oenighet gäller även omfattning av beslutsunderlag. Drygt 35% av respondenter från KF och 43% från KS anser att beslutsunderlagen är för omfattande. När det gäller området tydlighet i beslutsunderlaget anser samtliga respondenter från KS att det är ändamålsenligt. Samma uppfattning har drygt 70% av respondenter från KF. Dvs. det finns en viss diskrepans i uppfattningen mellan KF och KS när det gäller tydligheten i beslutsunderlag. Nästan samma resultat ses gällande begriplighet av beslutsunderlag. Drygt 80% av

respondenter från KF och drygt 71% från KS anser att beslutsunderlag är ändamålsenliga med avseende på saklighet.

Samtliga respondenter uppger att beslutsunderlag inte innehåller några alternativa lösningar (Se diagram 3). Och mer än hälften av respondenterna uppger att beslutsunderlagen inte beskriver konsekvenserna av förslaget.

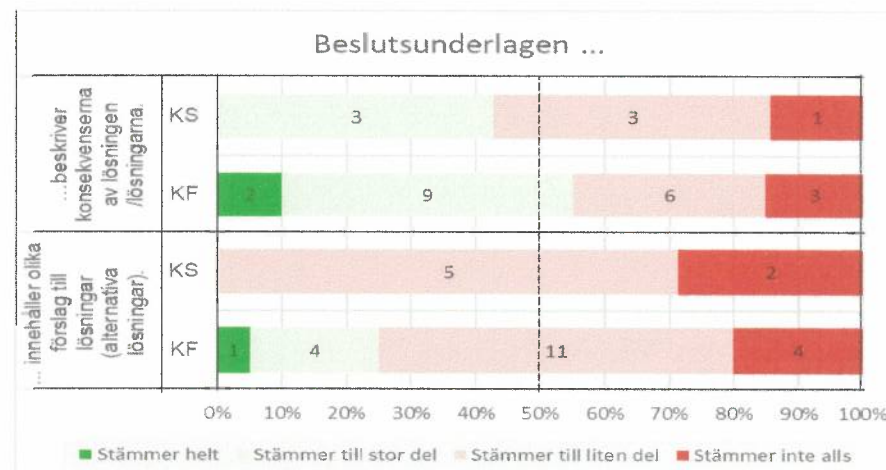

Diagram 3: (KS=kommunstyrelse, KF = Kommunfullmäktige)

Då enkätfrågan endast gällde om att beslutsunderlag innehåller alternativa lösningar eller inte, är det oklart om respondenter anser att avsaknad av alternativa lösningar är ett problem eller inte.

Utöver frågor kopplade till ändamålsenlighet och kvalitet i beslutsunderlag innehåller webenkäten en fråga gällande huruvida utskicket av beslutsunderlaget sker i så god tid innan sammanträdet att ledamöter hinner sätta sig in i ärendet/frågan. I diagram 4 framgår att en majoritet respondenter anser att utskick av beslutsunderlagen sker i så god tid innan sammanträdet att de hinner sätta sig i ärendet/frågor. (KF 80% och KS 85%).

Diagram 4: (KS=kommunstyrelse, KF = Kommunfullmäktige)

För att få en uppfattning om faktiskt antal/andel återremitteringar inom kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har vi gått igenom samtliga KS och KF protokoll perioden april 2021 – april 2022. Genomgången visar att kommunstyrelsen återremitterat två ärenden och KS två ärenden.

I vår webbenkät till politikerna i KF och KS har vi haft följande påstående "Återremittering av ärenden på grund av att beslutsunderlagen". I enkätsvar uppger respondenter i både KS och KF att få ärenden återremitteras för att underlagen behöver kompletteras.

Iakttagelser från ärendegenomgången

I vår ärendegenomgång har vi översiktligt analyserat beslutsunderlag för fem ärenden som behandlades av kommunstyrelsen under åren 2021-2022. Då det saknats tydliga riktlinjer kring kvalitetskrav, har en genomgång utifrån sådana riktlinjer inte kunnat göras, dvs. bedömning på ändamålsenlighet och kvalitet av beslutsunderlag har inte kunnat göras.

Vi har granskat huruvida delar/punkter som anges i ärendehandboken och tjänsteskrivelsemallen finns med i beslutsunderlagen. Vi har också granskat huruvida det finns adekvat underlag för beslut, utifrån ärendets karaktär. Vidare, har vi tittat på om riktlinjer för ärendeberegningsprocess och ansvarsfördelning har följts. I bilaga A redovisas resultat av vår ärendegenomgången.

Bedömning och kommentar

Vår samlade bedömning är att beslutsunderlagen delvis är ändamålsenligt utformade utifrån variablerna tydlighet, allsidighet och saklighet

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser:

Enkätresultatet visar att det sällan förekommer flera alternativ på lösningar, dvs. att det i tjänsteskrivelser ges några andra handlingsalternativ, utan enbart ett förslag till beslut. Detta i kombination med att flera svaranden uppger att det nästan aldrig ges beskrivningar av förslagets konsekvenser visar på ett behov av att tydliggöra kraven på beslutsunderlagens innehåll. Detta skulle även innebära att ledamöternas förväntningar på förvaltningarnas handläggning tydliggörs.

I vår ärendegenomgång av utvalda ärenden har vi inte utvärderat noga om beslutsunderlagen varit ändamålsenliga, men kan vi konstatera att kvaliteten på underlagen i de granskade ärendena är varierande.

Enkätresultatet visar att beslutsunderlag/handlingar till sammanträden skickas ut i tillräckligt god tid för att respektive ledamot ska kunna sätta sig in i ärendena. Enligt intern rutin ska utskick ske senast en vecka före kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges sammanträde vilket vi bedömer som rimlig tid. Detta efterlevs i stor utsträckning enligt de intervjuade, vilket även framgår i enkätresultatet.

Alla ärenden i vår ärendegenomgång har inte fullt ut beretts enligt riktlinjer och rutiner. Vi anser vidare att ärendenas beslutsunderlag inte fullt ut motsvarar de krav som ställs i riktlinjerna, detta gäller framför allt tjänsteskrivelsen.

Enkätresultatet indikerar att det råder delade meningar bland ledamöter i ks och kf gällande kvaliteten i beslutsunderlaget, framför allt när det gäller allsidighet. Eftersom det är kommunstyrelse och dess enskilda ledamöter som bär ansvaret för beslut och verkställighet är det av stor vikt att alla ledamöter i

kommunstyrelse upplever att beredningen av ärendena sker på ett korrekt sätt och med hög kvalitet.

Endast två ärenden har remitterats från kommunstyrelse och två ärende från kommunfullmäktige under perioden april 2021-april 2022. Dessutom uppger respondenter i enkäten att få ärenden återremitteras på grund av bristande underlag. Huruvida låg antal återremisser innebär att beslutsunderlag är av god kvalitet har inte bedömts i denna granskning.

Kommunstyrelsens beredning följer lagstiftningens regler. Detta då alla ärenden som ska behandlas i kommunfullmäktige bereds av kommunstyrelse.

Ger protokollen tillräcklig och begriplig information för att mottagaren ska förstå besluten?

I kommunallagens 5 kap 65–67, 69§§ och i 8 kap § 12 ställs kraven på protokollen. Reglerna ska tillämpas av Kommunfullmäktige, Kommunstyrelsen och nämnderna. De juridiska kraven på hur protokollet ska vara uppbyggt är minimikrav. Protokollet bör innehålla all information allmänheten behöver för att förstå hur beslut fattats och på vilka grunder.

Vid vår granskning av ärendehanteringsprocessen har protokoll från kommunstyrelse och styrelsens arbetsutskott granskats. De publicerade protokollen för perioden 2021-04-26 tom. 2022-04-25 har översiktligt granskats.

Kommunstyrelsens protokoll uppfyller lagkraven för hur protokoll ska presenteras. Av underlag Deloitte delgivits finns i ärendehandboken en protokollsmall till stöd för nämndsamordnaren. Dokumentet utgör riktlinje för vilka åtagande som bör finnas med i sammanträdesprotokollen och går i linje med de juridiska kraven.

Av överskådlig granskning samt läsning av sammanträdesprotokoll för Herrljunga kommun har samtlig information behövlig för att få en uppfattning vad ärendet gäller givits. Detta har även gjorts i begriplig form med tydlig

struktur och tydligt språk. Då handläggaren har den förskrivna mallen att utgå ifrån.

Formellt i kommunens styrdokument ska protokoll skivas under på första sida av ordföraren, sekreteraren och justeringspersonen. I paragrafsidorna i protokollet och tillhörande bilagor ska signatur finnas. Signering ska ske av ordföranden och justeringsperson/er. I vår granskning noteras att inga signaturer finns i protokollets paragrafsidor, ytterst få bilagor är signerade perioden 2021-04-26 -- 2022-04-25.

Kommentar och bedömning

Vår samlade bedömning är att protokollen till stor del ger tillräcklig och begriplig information för att mottagaren ska förstå besluten.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Protokollen följer till stor del den angivna mallen för hur protokoll ska utformas.

Vi noterar att protokollen anses vara informativa och enkla att förstå samt en tydlig ärendegång. De publicerade beslutsunderlagen hjälper läsaren förstå på vilka grunder beslutet tagits. Detta gör även att det finns en spårbarhet för tagna beslut.

Protokollen möjliggör att som extern part följa ärendegången för hur besluten är tagna. Noterats att merparten ärenden saknar hur ärendet initierats, vilket skapar en upplevelse av otydlighet och svårt att hänga med i processen för externa.

Av kommunens övergripande riktlinjer för ärendeberedning ska protokoll signeras, av vår granskning kan vi konstatera att inga signaturer framgår i protokollets paragrafsidor, ytterst få bilagor är signerade.

Bilagor

Bilaga A – Resultat ärendegenomgången

ÄRENDE	BEDÖMNING	KOMMENTAR
Utökad ram för nyupplåning 2022 i Herrljunga kommun. (DNR KS 22/2022 942)	Bristfällig	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Det finns en tjänsteskrivelse, innehållet i tjänsteskrivelsen avviker dock från tjänsteskrivelsemallen, främst när det gäller uppbyggnad och struktur. Skrivelsen saknas bakgrundsbeskrivning, samverkan, motivering av förslag till beslut samt beslutsunderlag. Tjänsteskrivelsen avviker vad gäller namn, titel - det datum då dokumentet färdigställs samt ett diarienummer för ärendet. Det är svårt att se hur ärendet har initierats. Ovanstående gör att ärendet upplevs otydligt och därmed föreligger risk för den inte har tillräckligt underlag för politikerna att fatta beslut.
Motion om införande av visseblåsarfunktion i Herrljunga kommun. (DNR KS 114/2021 947).	Godtagbar	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Det är tydligt hur ärendet har initierats. Tjänsteskrivelsen följer tjänsteskrivelsemallen när det gäller struktur och innehåll, vi noterar dock att förslag till beslut anges i tjänsteskrivelsens sammanfattning, vilket enligt den angivna mallen för Herrljunga kommun inte ska göras. Utöver saknar tjänsteskrivelsen bakgrund och ekonomisk bedömning som enligt mall är obligatoriska rubriker och därmed inte frivilliga.
Om-budgetering av investeringar 2021 för Herrljunga kommun. (DNR KS 3/2022 942)	Bra	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Det finns en tjänsteskrivelse. Syftet med ärendet framgår inte tydligt av tjänsteskrivelsen. Det svårt att utläsa utifrån underlaget hur ärendet har initierats. Det saknas även motivering till beslut. I övrigt har tjänsteskrivelsen tagit hänsyn till de förskrivna rubrikerna i mallen för tjänsteskrivelse.
Handlingsprogram för skydd mot olyckor. (DNR KS 84/2022 435)	Bristfällig	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Tjänsteskrivelsen saknas som bilaga i KF:s kallelse, Däremot finns den med som bilaga i bygg- och miljönämndens kallelse som hanteras ärenden. Tjänsteskrivelsen följer i huvudsak mallen vad gäller utformning, det saknas dock motivering till beslut. Tjänsteskrivelsen innehåller ekonomiska bedömning, den upplevs dock som otydlig.
Medborgarförslag gällande förändring av hemtjänsten i Herrljunga kommun. (DNR KS 139/2021 733)	Godtagbar	Ärendet har initierats i form av ett medborgarförslag och har beretts i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Beslutsunderlaget innehåller tjänsteskrivelse som i huvudsak följer tjänsteskrivelsemallen. Förvaltningens förslag för beslut anges i sammanfattningen. Tjänsteskrivelse innehåller ingen ekonomisk bedömning.

HERRLJUNGA KOMMUN

Revisorerna i Herrljunga kommun

20 oktober 2022

Till

Fullmäktige i Herrljunga kommun

org. nummer 212000-1520

Revisorernas bedömning av delårsrapport

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Herrljunga kommun, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2022-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Iakttagelser

Vid vår granskning har vi särskilt iakttagit:

att kommunens delårsrapport i huvudsak är upprättad i enlighet med de krav som lagen och rekommendationen ställer gällande uppställningsformer för resultat- och balansräkningar i delårsrapporten samt att kommunens delårsrapport delvis är upprättad i enlighet med lagens krav, god redovisningssed och gällande riktlinjer.

att resultatet i delårsrapporten är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

att kommunens redovisning av pensioner inte är i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

att kommunens redovisning av schablonbidrag för flyktingar inte är i överensstämmelse med RKR:s rekommendationer och därmed inte i enlighet med god redovisningssed.

Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att resultatet i delårsrapporten **delvis** upprättad i enlighet med lagens krav, god redovisningssed och gällande riktlinjer.

Vår samlade bedömning är att resultatet i delårsrapporten **är** förenligt med finansiella mål för god ekonomisk hushållning fullmäktige beslutat om.

Vi **saknar** tillräckligt underlag för att uttala oss om utvecklingen av måluppfyllelsen och måluppfyllelsen är förenlig med de verksamhetsmål fullmäktige beslutat om.

Herrljunga 2022-10-20

Jonny Gustafsson

Ordförande

Bilagor:

Rapport över de sakkunnigas granskning av resultat enligt delårsrapport

Granskningsrapport delårsrapport, jan-aug 2022

Herrljunga kommun

Oktober 2022

Innehåll

Inledning och slutsats	2
Granskningsresultat	4

Inledning och slutsats

Uppdrag och bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har vi genomfört en översiktlig granskning av kommunens delårsrapport, version per 2022-09-20. Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten per den 30 augusti 2022, som enligt 12 kap. 2 § Kommunallagen (2017:725) (KL) skall behandlas av fullmäktige, är förenligt med de mål fullmäktige beslutat (både verksamhetsmål och finansiella mål).

I 13 Kap. Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) framgår att delårsrapport skall upprättas minst en gång under räkenskapsåret. Delårsrapporten skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Dessutom skall delårsrapporten innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Jämförelse ska göras med föregående räkenskapsår.

I november 2018 kom rådet för kommunal bokföring och redovisning med en ny rekommendation, RKR R 17 Delårsrapport, vilken behandlar delårsrapportering. Syftet med rekommendationen är att ange vad minimikraven för innehållet i en delårsrapport är och principerna för bedömning av vilka poster som ska tas med i delårsrapporten samt hur dessa ska värderas.

Enligt RKR R 17 ska den förenklade förvaltningsberättelsen innehålla:

- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.
- Upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.

I 13 Kap LKBR framgår att delårsrapport skall upprättas minst en gång under räkenskapsåret. Enligt RKR R 17 ska delårsrapporten för varje post eller delpost i resultaträkningen i en delårsrapport redovisas belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår.

I samma paragrafs andra stycke anges att för varje post eller delpost i balansräkningen i en delårsrapport ska redovisas belopp för motsvarande post för närmast föregående räkenskapsårs utgång.

Revisionsfråga och metod

Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål kommunfullmäktige beslutat?

Granskningen har genomförts genom övergripande analys av redovisningen och målen.

Granskningen innehåller;

- Översiktlig granskning av att delårsrapporten innehåller de uppgifter som krävs enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt RKR R 17. Samt att delårsrapportens ekonomiska redovisning bedöms ge en bild motsvarande den utveckling som beskrivs i den förenklade förvaltningsberättelsen.
- Översiktlig granskning av kommunstyrelsens bedömning av möjligheterna att uppnå de av fullmäktige beslutade målen för verksamheten.
- Översiktlig granskning av kommunstyrelsens bedömning av möjligheterna att uppnå de av fullmäktige beslutade finansiella målen för en god ekonomisk hushållning samt om den finansiella styrningen är tillräcklig.

Slutsatser utifrån genomförd granskning samt svar på revisionsfrågan

Vi har i samband med vår granskning inte funnit något, utöver vad som anges nedan om redovisningsmetod för pensioner, flyktingmedel och bedömning av måluppfyllelse, som tyder på att kommunens delårsrapport inte i huvudsak är upprättad i enlighet med lagens krav, god redovisningssed och gällande riktlinjer.

Kommunen redovisar i delårsrapporten om verksamhetsmässiga mål och finansiella mål. Den version av delårsrapporten som vi granskat har inte innehållit någon bedömning av kommunstyrelsen kring målen.

Rekommendationer

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Ändra till en redovisningsmetod för pensioner som är i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning.
- Att se över redovisningen av schablonbidrag för flyktingar genom att intäktsföra bidragen i enlighet med god redovisningssed.
- Att periodisera statsbidragen i enlighet med RKR 2 till årsredovisningen för att säkerställa att fördelningen av intäkter görs korrekt.
- Tydliggöra verksamhetsmålen i den mån att dessa kan mätas/bedömas på tillförlitligt sätt.
- Att kommunstyrelsen tydligt tar ställning till måluppfyllelsen.

Jönköping den 20 oktober 2022

DELOITTE AB

Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor

Annika C Karlsson
Certifierad kommunal revisor

Granskningsresultat

Nedan redogörs för de iakttagelser vi gjort vid granskningen samt för de större förändringar i resultat och ekonomisk ställning som delårsrapporten uppvisar.

Verksamhetsmål		Deloitte's bedömning
Herrljunga kommun redovisar ett antal mål och indikatorer men gör i utkastet ingen bedömning av om målen anses uppnådda. En del indikatorer saknar mätningar vid delåret varför de blir av begränsat värde för läsaren och målbedömningen.		Av utkastet till delårsrapport är det svårt utläsa om kommunen anser sig ha nått verksamhetsmässiga mål. Vilket gör det svårt att uttala sig om målfyllnelse vid delåret. Kommunstyrelsen bör tydliggöra verksamhetsmålen så att dessa går att mäta/bedöma på ett tillförlitligt sätt.
Balanskrav uppfyllt		Deloitte's bedömning
Ja.	Kommunen redovisar ett resultat om 24,2 mnkr, efter justering för fullfonderingens effekter är utfallet 19,7 mnkr vilket gör att balanskravet uppfylls för 2022.	Deloitte delar bedömningen.
Ekonomisk redovisning (resultaträkning, balansräkning mfl. dokument.		Deloitte's bedömning
Avsättning för pensioner	Efter beslut i kommunfullmäktige har Herrljunga kommun sedan 2019 redovisat pensioner enligt fullfonderingsmodellen. Detta innebär att alla pensionsåtaganden redovisas under posten avsättningar i balansräkningen. Kommunen redovisade tidigare åtaganden för pensioner gjorda innan 1998 som ansvarsförbindelser. Enligt 6 kap 4§ lagen om kommunal bokföring och redovisning ska inte förpliktelser som intjänats före år 1998 tas upp som skuld eller avsättning. De ska redovisas som ansvarsförbindelser. Dvs. kommunens redovisning av pensionsskulden sker inte på det sätt som lagstiftaren tänkt. Den förändring som kommunen beslutade om ledde också till att kommunens egna kapital sjönk.	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att ändra till en redovisningsmetod för pensionerna som är i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning.
Redovisning av schablonbidrag för flyktingar	Vad gäller schablonbidrag för flyktingar så anger kommunen följande som redovisningsmetod;	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över redovisningen av schablonbidrag för flyktingar

Meddelande 2

"Varje enskilt års över- respektive underskott balanseras för att inte påverka kommunens egna medel. Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat. På motsvarande sätt redovisas ett underskott för avräknad grupp i årets resultat senast tre år efter ankomståret.

Vi anser att kommunen inte bokför dessa intäkter på det sätt som nämns i RKR:s rekommendationer och därmed inte i enlighet med god redovisningssed.

genom att intäktsföra bidragen i enlighet med god redovisningssed

Periodisering av statsbidrag

I samband med genomgång av delårsrapporten så benämndes att mottagna statsbidrag tillkommit i juni månad för bland annat minskade timanställningar i perioden 2020/2021 som bokförts under 2022. Enligt RKR:s rekommendation bör intäkten periodiseras över tid och ej tas upp som total intäkt år 1. I enlighet med RKR 2 så ska bidrag som avser två (eller flera) redovisningsperioder men som inte specificerar hur mycket av bidraget som avser respektive period periodiseras med jämn fördelning fr.o.m. den tidpunkt då bidraget enligt restriktionerna får börja intäktsredovisas t.o.m. den tidpunkt då hela bidraget ska vara intäktsredovisad. Beloppsmässigt avser det ca 7,4 mkr gällande minskad andel timanställda totalt som ska fördelas jämnt.

En avvikelse för delåret föreligger om 772 tkr som ej periodiserats korrekt kopplat till detta. Gällande utökad bemanning av SSK på Säbo så är totalbelopp som beviljats med 1,298 mkr.

För detta bidrag finns ett periodiseringsfel med en avvikelse om 398 tkr under delåret jämfört med hur det borde periodiserats.

Vi rekommenderar att periodisera bidragen i enlighet med RKR 2 till årsredovisningen för att säkerställa att fördelningen görs korrekt.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [LinkedIn](#) or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Protokoll

Meddelande 3¹⁽³⁾

Datum
2022-11-03

Ärendebeteckning
201-45410-2022

Herrljunga kommun

Ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att utse ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige från och med den 18 oktober 2022 till och med den 14 oktober 2026.

Kommun: Herrljunga kommun
Parti: Arbetarpartiet-Socialdemokraterna
Avgången ersättare: Linus Lindelöf
Ny ersättare: Ellionore Abrahamsson

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun har kommit in med en begäran om ny sammanräkning. Detta med anledning av att Linus Lindelöf har avsagt sig uppdraget.

Motivering till beslutet

Om en ledamot i kommunfullmäktige avgår under valperioden, ska länsstyrelsen efter anmälan utse en ny ledamot. Länsstyrelsen ska vid behov även utse ersättare i kommunfullmäktige.

Bestämmelser som beslutet grundas på

14 kap. 13–23 §§ vallagen (2005:837).

Information

Bevis (protokollsutdrag) utfärdas för de som berörs av beslutet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av handläggare David Forsberg.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Arbetarpartiet-Socialdemokraterna
Ellionore Abrahamsson

Bilagor

1. Överklagandehänvisning Valprovsnämnden

Du kan överklaga beslutet hos Valprovsnämnden

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Valprovsnämnden.

Hur överklagar jag beslutet?

Lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tio dagar** från dagen för beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Valprovsnämnden som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 45410-2022.

Protokoll från regionfullmäktige, 2022-10-25

§ 223

Sammanträdestider för regionfullmäktige återstoden av 2022 och för helåret 2023

Diarienummer RS 2022-01739

Beslut

1. Regionfullmäktige sammanträder den 29 november 2022.
2. Regionfullmäktige sammanträder 14 februari, 18 april, 23 maj, 12–13 juni, 26 september, 23-24 oktober och 28 november 2023.
3. Regionfullmäktiges sammanträden börjar kl. 09:30.
Tvådagarssammanträde börjar kl. 09.30 dag 1 och kl. 09.00 dag 2.

Sammanfattning av ärendet

Avgående fullmäktige bestämmer tid för nyvalda fullmäktiges första möte. Nyvalda fullmäktige ska på sitt första sammanträde bestämma tid och plats för sina sammanträden resten av året. Senast i december ska fullmäktige bestämma sammanträdestider för nästa år.

För att underlätta planeringen beslutade regionfullmäktige preliminärt om sammanträdestider för hela 2022 den 7 juni 2021 § 137 och för helåret 2023 den 13-14 juni 2022 § 143.

Ny sessionssal i Vänersborg planeras vara klar i slutet av 2022.

I sammanhanget kan nämnas att SKR:s valkongress äger rum den 21 mars 2023 i Stockholm och ordinarie kongress är den 15–16 november i Helsingborg.

Bolagsdagen äger rum den 21 mars 2023.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag från regionstyrelsen 2022-10-18 § 276
- Tjänsteutlåtande daterat 2022-09-13

Skickas till

- Kommunerna i Västra Götaland
- Samtliga nämnder och styrelser
- Elisabet Ericson

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar: